

2. št. 9-10 prebrskan

ZORA-LUC

GLASILO JUGOSL. KAT. DČAČKE LIGE

Sadržaj: Dr. A. Mahnič: Poslanica katoličkom djaštvu Jugoslavije. Sta hoćemo. - Nikola Kolarek: Poslije Maribora. - B. Storov: Mi. - A. Vodnik: Tihe Pesmi I., II., III.; Jaz ljubim zimske večere. - J. Vrana: Gluma života. Za srećom. - Fanika Susteršić: Socijalni pomen našega organizacijskega dela. - Svrha Jug. Kat. Djačke Lige. - U boj protiv kompromisa! - A. Vodnik: Kako me gane violine plač; Dehlice spomladna pesem. - B. Storov: Dolazak. - Jože: Noć. - J. Vrana: Meni se večno žari. - A. Vodnik: Magdalena. - Janko Kralj: Do nove družbe. - Kakav mora biti život u našim organizacijama. - Svojstva kat. djaka. - Kulturni vjesnik. Herman Bahr, Goethe i philosophia perennis, Tolstojevo razmerje do Dostojevskoga, Kulturni boj u Cehoslovačkoj, Doživetje, Socijalni tečaj u Ljubljani. - Organizacija. Za duhovnu obnovu. - Internacionala. - Ex Oriente. - Mariborski sastanak. - Iz bogoslovskog sekretarijata. - Iz srednjoškolskog sekretarijata. - Iz ženskog sekretarijata. - Djački svijet. - Vijesti.

God. XXV.

Br. 1.

Iz uredništva.

Uredništvo stavlja na sve saradnike ove zahtjeve:

1. Slovenska se saradnja šalje na osrednji odbor S. D. Z. Ljubljana, a hrvatska na uredništvo Zore-Luč, Zagreb, Pejačevićev trg 15.

2. Svi se doprinosi moraju slati samo na jednoj strani arka, pisani čitljivim pismom.

3. Rukopise ne će uredništvo nikome vraćati.

Uredništvo je primilo: Ljubice almanak, izdala i uredila „Danica“ lit. društvo učit. pripr. u samostanu sestara milosrdnica u Zagrebu, cijena 5 dinara.

Život, 1 broj za školsku god. 1920/21. s ovim sadržajem: M. Vanino: Pčela i egzistencija Božja; Vj. Lončar: Metafizički uzlet u carstvo glasova i harmonija; A. Springer: Isus sunce vrhunarnog života; Aclogone: Paleontološki transformizam; Galović: Sakriveni svijet; M. V.: Nek se bistri; Pabirci i knjige. Cijena 22 K, za čake 12 K godišnje. Pretplata se šalje na upravu, Sarajevo. Kat. Sjemenište.

Od „Association Catholique de la Jeunesse Canadienne Francaise iz Montreala nam je stiglo: „Le semeur“ organ C. A. C. J. C, koji donosi u 2. broju naš poziv na mariborski sastanak.

Branka: Vaša crtica ima suviše karakter referata. Osobna pointa je prejaka. Čitajte srpske realiste (Lazarevića i dr.) i gledajte, kako oni oko glavnog motiva (u vašem slučaju je taj: nepravedno premještena učiteljica!) koncizno grupiraju sve detalje. Pojednosti, koje nijesu u neposrednoj vezi s radnjom, najbolje je ispustiti u tako kratkim crticama. Pošaljite nam što god za slijedeći broj!

Iz uprave.

Pretplata Zore-Luč iznosi za I. semestar 18 K za čake, a 24 K za ne čake. Da se omogući redovito izlaženje našega jedinstvenoga glasila, zaključio je upr. odbor Lige, da su sve organizacije odgovorne za pretplatu glasila. Zato se one moraju pobrinuti, da se pretplata za I. semestar pošalje iza I. broja, makar morale dati iz svoje blagajne. Drugovi i prijatelji, ne zapašajte u ova teška vremena Zore-Luč i šalžite odmah pretplatu. Tko ne će ovako slati pretplate, obustavit će mu se list.

Pretplata za slovenske zemlje šalje se upravi u Ljubljani, Ljudski dom, a za hrvatske zemlje u Zagreb, Pejačevićev trg 15.

Za fond Zore-Luč. Uvijek je naše dačko glasilo imalo požrtvovnih prijatelja i drugova, koji su od svojih ustiju otkidali samo da daruju za fond lista. Oni su dobro znali, da jedno dačko glasilo može uspijevati jedino onda, ako ima jaki, sigurni fond. Prijatelji i drugovi, i danas apelira Zora-Luč na vašu požrtvovnost, da joj pritečete u pomoć sakupljanjem za njezin fond. Ako želite, da vas Zora-Luč redovito mjesečno posjećuje, ako želite da živi punim životom, darujte za fond Zore-Luč. Na ovom ćemo mjestu donositi darove, za koje se nadamo, da će nam danas u vrijeme najveće potrebe i u najvećoj mjeri stizavati. Kao prvi dobrotvor sjetio se Zore-Luč veliki prijatelj omladine, biskup dr. A. B. Jeglič darom od 100 dinara. Vivant sequentes!

ZORA-LUC

GLASILO JUGOSL. KAT. ĐAČKE LIGE

GOD. XXV.

Zagreb, 15. listopada 1920.

BROJ 1.

Dr. Antun Mahnić — Varaždinske Toplice

Poslanica Katoličkom djaštvu Jugoslavije.

Predragi sinci u Kristu!

Zahvaljujem Vam prije svega od srca na lijepom pozdravu, što mi ga u ime Jugoslavenske Katoličke Đačke Lige upravo Vaš gosp. predsjednik, kad sam prvi put stupio na tlo oslobođene i ujedinjene domovine. Obradovao sam se videći, kako se jugoslavensko katoličko đaštvo ujedinilo u jedinstvenu dobro uređenu falangu. Ona nedavno mala četa danas je već toliko ojačala, da može obdržavati ovaj Vaš veliki sastanak u Mariboru i misliti na osnutak slavenske, pa i internacionalne katoličke đačke lige.

Želio bih lično prisustvovati Vašemu zborovanju, no Providnost je odredila drukčije. Budući da radi bolesti ne mogu sam glavom doći u Maribor, hoću, da Vam prigodom Vašega zborovanja upravim od srca par riječi o Vašoj orijentaciji i o konsolidaciji Vaših redova iza rata.

Polazeći Spasitelj na muku i rastajući se s učenicima svojim moljaše: „Oče sveti, sačuvaj ih u imenu svojem, koje si im dao, da budu jedno, kao i mi.“ — Budite i Vi, predragi u Kristu, jedno! Budite jedne misli i jedne volje međusobno, budite jedno s čitavim jugoslavenskim katoličkim pokretom! Vi ste mlada junačka generacija, koja se pripravlja, da u svoje vrijeme bude podobna biti bojeve Gospodnje. Ugledajte se u svojem nastojanju i spremanju za Vaš budući rad u prvijence katoličkog đačkog pokreta, u prve njegove žrtve, u prve svoje vitezove: pokojne Dre Eckerta i Rogulju. Budite uvijek u sporazumu sa starješinstvom, koje po mojoj prvoj namisli i sadanjoj volji ima da vodi čitavu akciju katoličkoga pokreta u nas.

Naš odnošaj prema pravoslavcima.

Temelj našega pokreta jest katolička vjera sa svim onim kulturnim moćima, koje ona sadržaje u sebi. I Vaš se đački pokret temelji na katolicizmu. Mi smo i ostajemo nacionalci i mi smo srećni, da je upravo naša katolička organizovana omladina pripomogla ujedinjenju Srba, Hrvata i Slovenaca u jednu

zajedničku krasnu i bogatu domovinu. Što smo još uvijek vjerom razdijeljeni, nije naša krivnja, i to nas apsolutno ne priječi, da priznajemo i želimo narodno jedinstvo. Mi poštujemo svačije uvjerenje i želimo se iskreno približiti svojoj pravoslavnoj braći. Pače mi bi smo se iskreno radovali, kad bi se i kod njih pokrenuo pravoslavni đачki pokret na vjerskom temelju, te biste i Vi organizovani katolički đaci, kooperirali s njime u borbi protiv zajedničkoga neprijatelja: bezvjerstva i lažnoga liberalizma. Svakako valja da ostane netaknut katolički karakter Vašega katoličkoga đачkog pokreta i svih njegovih jedinica.

Potreba praktičnog katolištva.

Predraga katolička omladino! Zadatak je katoličkog organizovanog đaka, da se u svojim organizacijama i društvima pripravlja na budući rad i borbu. Jedno pak osobito želim: da bude uvijek živ i svjež duh vjerskoga života u Vama. Sic luceat lux vestra bona et glorificent Patrem vestrum, qui in coelis est. Neka svi vide u svakom našem đaku ne samo dobro poučena i duboko uvjerena, nego i praktičnoga katolika.

Pristupajte, predragi moji, osobito često k stolu Gospodnjemu, da ondje blagujete nebeski kruh, koji će Vas jačati u borbi za život vječni, i da ondje pijete krv neokaljanoga Jaganjca, koja rađa djevičanske duše. U tom Vam stavljam za izgled Vaše zagrebačke drugove, koji zajedno sa seniorima svakoga mjeseca pristupaju zajednički k sv. pričesti.

Po mojem je dubokom uvjerenju neophodno potrebno, da svaki od Vas bude u kojem vjerskom društvu, bilo u Marijinoj kongregaciji, bilo u III. redu sv. Franje.

Katolički ženski pokret.

Prilike su modernoga doba iziskivale, da se jugoslavenski đачki pokret proširi također na učenice. Ja potpuno odobravam ovaj vaš korak i želim, da i katoličke učenice prema svojoj prirodi i prema zadatku, koji je Providnost odredila ženi u ljudskom društvu, sudjeluju u katoličkom đачkom pokretu i da se tako pripravljaју za svoj pozniji rad oko rekristijanizacije našega društva. Providnost i priroda određuju ženi kao glavnu zadaću skrb i odgoju djece. Želim da se katolički organizovane učenice uz gajenje duboke i iskrene pobožnosti u svojim posebnim organizacijama pripravljaју za ovaj svoj poziv i misiju u narodu. Uz to neka se praktički usposobljavaju za kršćanski karitativni i prosvjetno-organizatorni rad među katoličkim ženskim svijetom. A nada sve neka čitavim svojim shvaćanjem života, nošnjom i ponašanjem budu svjetao izgled kršćanske čednosti svim svojim drugaricama i cijelome svijetu. Neka budu vesele, ali čedne. Neka ne teže za ispraznim zabavama i časovitim užicima, nego neka jačaju duh svoj i tijelo požrtvovnim radom, punim nadnaravne kršćanske ljubavi. Neka uvijek drže na umu našu lijepu slovensku riječ: Mlado lice lepo ni, če ga čednost ne svetli.

S pohvalom ističem, da ste vrlo dobro učinili, kad ste sve organizacije katoličkih učenica sjedinili u posebnom ženskom Sekretarijatu Jugoslavenske Katoličke Đačke Lige. Opravdano je, da organizacije katoličkih učenica budu

zastupane u upravnom odboru i na predstavničkom sastanku Jugoslavenske Katoličke Đačke Lige. No takva idejna veza s organizacijama katoličkih učenika i jest posvema dostatna.

Rad u organizacijama.

S radošću sam opazio, da se rad u Vašim organizacijama i akademskim društvima razvijao prema potrebama vremena. Dobro je, što ste u svojim organizacijama i njihovim sekcijama posvetili pažnju ne samo lijepoj knjizi, umjetnosti, socijalnom studiju, katoličkoj štampi, apologetici i filozofiji, nego i plemenitoj zabavi: pjevanju, glazbi, pa i športu i gimnastici. Doista je dobro, da Vaša društva pružaju organizovanomu katoličkom daku sve. U sadanje Vam doba osobito preporučam, da proučavate i širite ideju i organizaciju orlovstva, i to ne samo u vlastitim redovima, nego i među seoskom i gradskom mladeži. Orlovska će ideja nesamo jačati Vaše tijelo, nego će također unijeti u Vaše redove još više samoprijedora i stega, a od vanredne će Vam koristiti biti i kasnije u radu među kršćanskim pukom.

Jedno Vas ipak osobito molim: Ne zaboravite, da su sve te stvari samo sredstvo za postignuće naše glavne svrhe: obnoviti sve u Kristu. Ta je svrha ono unum necessarium, komu se mora sve podložiti. Vaš katolički đački pokret ne smije da bude nikakovo literarno, glazbeno ili športsko udruženje, nego mora da jest i ostane veliki idejni pokret oko obnove u Kristu svakoga pojedinoga od nas i čitave sadašnjosti.

Đaštvo i politika.

Čujem, da Vam protivnici u najnovije doba prigovaraju, da ste se bacili u vrtlog stranačke politike. Znam, da su ti prigovori posve neosnovani i zlobni. Vi ste oduvijek bili jedina đačka grupa, koja se nije bavila politikom. Vašemu je pokretu živa vjera u Hrista Boga, a cilj mu je, da tom živom vjerom prožmete sebe same i da se tako pripravite za izgradnju kršćanske jugoslavenske kulture. I upravo činjenica, da niste nikada bili politička skupina niti ste ikada bili ma kako ovisni od bilo koje političke stranke, upravo to je Vaša glavna snaga i tajna Vaših uspjeha. Uvjeren sam da se Jugoslavenska Katolička Đačka Liga u politiku kako ni dosad, tako ni odsad ne će upuštati. Ako Vam tko zamjera, što vidite Boga ne samo u crkvi nego i na ulici, u školi, u znanosti i umjetnosti, pa što dosljedno tome svagdje nastojite raditi u vjerskom smislu, pustite ga i mirno radite dalje. Da ste od ovoga svijeta, svijet bi Vas hvalio, a ovako jer ste od Boga, svijet mora da Vas mrzi i progoni.

Biskupova sedamdesetgodišnjica.

Vaš me gosp. predsjednik pitao, kako želim da proslavite moj sedamdeseti rođendan. On pada upravo na blagdan uznesenja sv. Križa, kada Crkva svoju svetu liturgiju počinje riječima: Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi, in quo est salus, vita et resurrectio nostra: per quem sal-

vati et liberati sumus. — Pristupite tom zgodom, predragi moji sinci i kćerke u Kristu, širom Jugoslavije i vani u tuđini zajedno sa starješinama zajedničkoj sv. pričesti i namijenite ju, da Gospod blagoslovi sav naš katolički pokret i kao pomirbu za javne grijehe i pogrde Božjeg imena, koje zazivlju Božju srdžbu na našu milu Jugoslaviju. Sjetite se u molitvama i mene kao što se ja dnevice sjećam Vas, djece svoje. Svaki drugi način proslave i bilo kakva priredba bili bi mi neugodni. Izvolite uvažiti ovu moju iskrenu želju.

Konačno Vam, predraga braćo i sinci u Isukrstu, preporučam čvrstu disciplinu i duh jedinstva, koji je duh katoličke crkve i duh Božji.

Blagoslov Gospodnji sašao vrhu Vas i ostao vazda s Vama!

Što hoćemo?

U ljudskim se dušama odigrava čitava historija čovječanstva. Sve ono što mi nazivamo historijom samo je projekcija svega onoga, što se događa u ljudskim dušama.

Želimo li dakle postati nosioci velike katoličke misli, tada moraju sve naše organizacije neprestano naglašavati, da je duboki i intenzivni religiozni život jedini preduvjet, da se odgoje veliki pojedinci, koji će svojim životom realizovati svoje velike ideje.

Mi nijesmo organizacija masa, koji bi imali samo svoje zajedničke interese, već hoćemo da izgradimo mnogo velikih pojedinaca. Ovi će onda znati upotrijebiti za svoje visoke ideje i neizgrađene mase.

I. M.

Nikola Kolarek — Zagreb.

Poslije Maribora.

Minuše dnevni velebnoga mariborskoga slavlja. Uspjeli iznad svakog očekivanja, bili su to dani dostojni manifestacije kršćanske, katoličke misli Jugoslavije. Stranci, koji vidješe već svjetske proslave katoličke ideje, nijesu mogli, a da ne odadu začuđenja nad toplinom, oduševljenjem i karakterističnom svježinom nastupa katoličke omladine Jugoslavije. Oni vidješe nešto, što ih je začaralo, te su se jedva dijelili od ove mlade generacije, koja je nastupila sa svojim programom u punoj svijesti velike odgovornosti. S priznanjem i poštovanjem prama narodu, koji daje takove borce Križa, odoše u daleke domovine, da pričaju o novom drugu, koji se prožet sviješću svoje misije probija u redove velikih katoličkih naroda svijeta. A oni, koje Atlantik, Pireneji i nebotične Alpe dijele od naših planina i zelenih livada, poslaše na zborovanje nada sve tople pozdrave i raskriljenih nas ruku primaju u svoje kolo.

Danas već stojimo u dobrim vezama s centralnim organizacijama engleskog, francuskog, španjolskog, holandskog, švajcarskog, austrijskog te češkog i poljskoga katoličkog društva. Te ćemo veze nastaviti da ih proširujemo i

produbljujemo. U kooperaciji katoličkog daštva sviju naroda gledamo ne samo izraz vasseljenstva Kristove Crkve, već je smatramo zahtjevom vremena. I zato ćemo primati i davati po svim silama svoj obol, da što prije zavlada Krist javnim i privatnim životom čovječanstva. Služeći općim vrednotama katoličke misli mi ćemo biti i dobri braniči svoga naroda. Naš katolicizam i nacionalizam tu ne dolaze u sukob, oni se jače pokrivaju.

Problem slavenstva promatramo sasvim realno. Ne ćemo samo sanjariti o golubinoj čudi, bratstvu i jednakosti slavenstva. Ne, mi hoćemo da stvarno sarađujemo na zadatku, što ga ima katoličko slavenstvo. Hoćemo da gradimo bolju budućnost slavenskih naroda na ispravnoj bazi: na njihovoj kršćanskoj, katoličkoj svijesti. Neumoljivom naukom pravednosti prema samom sebi i bližnjemu zajamčuje ona riješenja sviju nacionalnih sporova. Ona daje svemu životu slavenskih naroda višu zadaću: da plemene životnu silu slavenstva blagodarnim uplivom vasseljenstva i jedinstva Kristove Crkve. S uvjerenjem, da će ova velika misao osigurati slavenskim narodima mogućnost, da prepoje evropsku civilizaciju višim, duševnim shvatanjem života, osnovasmo Ćirilo - Metodsku Studentsku Ligu. Znamo, da nas na ovom putu čekaju mnoga iznenađenja, da nas očekuju ometanja i opadanja. Ali velike se zadaće ne mogu izvršiti bez borbe i naprezanja sila. Upravo te borbe samo će okrijepiti naše redove i mi moramo iz njih izaći jači, sređeniji.

Cilj je našeg pokreta: *Restaurare omnia in Christo*. Obnoviti sve, dakle i sebe samoga — i to najprije! Mi moramo stvarati i iz naših redova rekrutirati za javni život potpune muževe. Ni za čim više ne vapi naš javni život nego upravo potpunim čelik-značajima, za muževima, koji znadu, što hoće i koji to ozbiljno hoće. Za nas je nepobitna istina, da samo zasade Kristova nauka i Njegova milost mogu stvoriti ovakove značajeve. Stojeći u predvečerje lučenja duhova u znaku lozinke: aut Christus aut Belial, mi podcrtavamo katolički radikalizam, te otvoreno ispovjedamo, da je Krist i Crkva naš program, od kojega ne odustajemo ni pod koju cijenu. I zato zahtijevamo od sviju drugova i drugarica, da njihov „Vjerujem“ bude nesamo izraz osvjedočenog uma, već da praktički životom pokazuju, što ustima ispovijedaju. Načelnom i praktičnom polutanstvu nema mjesta u našim redovima! Nasuprot mi smo uvjereni, da se ne ćemo morati s psalmistom tek na vodama babilonskim sjećati svoga Jeruzalema, već da će iz naših redova još niknuti velike duše, koje će žedno piti s nepresahljivih studenaca Vode žive, uvjereni smo, da ćemo još dati narodu muževa, koji će u posljednjim časovima svoga blagoslovnim radom ispunjenog života spremno predavati duše Gospodu života i smrti riječima: „Ja sam rob Božji. Bože učini s robom Tvojim, što je Tebe volja“. (Dr. P. Rogulja), ili: „Svoje dušu izročam Bogu, srce svoji družini, telo slavenski domovini“ (Dr. L. Pogačnik).

Idući spremno od svoga početka slovenski je i hrvatski katolički đački pokret naglašivao potrebu zajedničkog rada, bratske uzajamnosti, dok se nije zaslugom velikih vođa u njegovim redovima razvila svijest o narodnom jedinstvu Slovenaca Hrvata i Srba. Još prije sloma Austro-Ugarske, a nepo-

sredno po smrti našeg Evangeliste mogli smo već da položimo na njegov svježi grob prvi dokumenat narodnog jedinstva: Luč 1918, almanak, koga posvetiše „spominu jugoslavenskoga veleuma njegovi fanije“. Vršeći želju njegova testamenta stvorismo u Ljubljani zajedničku đačku organizaciju — J. K. Đ. Ligu. U Mariboru smo prvi put pred svijetom proživljavali ideju narodnog jedinstva. Dobro znamo, da mi istom moramo stvarati jedinstvenu jugoslavensku narodnu dušu. A duša se naroda ne može izgraditi preko noći. To se ne može obaviti bez početnih iznenađenja, ni bez zapreka. Mi ćemo jasno držati pred očima ovu veliku zadaću i postepenim putem poći do ostvarenja svoga nacionalnog programa. Ideje i rad dra Mahnića, koga smo u svojoj sredini mogli pozdraviti kao mučenika narodne misli, i dra Kreka, koji nam je očinskim testamentom povjerio svoje životno djelo, jesu pouzdana baza, na kojoj ćemo s uspjehom graditi jugoslavensku kulturu.

Naša ljubav prema narodu nije pusta fraza. Od prvih je dana pokreta bujala nijema pjesan nesamo u dušama našim, već je žilavo tražila da se realizira u praktičnom socijalnom radu. I onda, kad je socijalna bijeda jače pritiskivala iscrpavane slojeve našega roda, onda su snažnije reagirale naše duše u sjećanju, da je i Krist nad pogledom nevolje svoga naroda rekao Božanske riječi: „Žao mi je naroda“. Ta demokratska pjesan ljubavi prema narodu, koji danas najviše trpi i stenje pod teškim jarom izrabljivanja, mora da ponovno pokrene sve energije naše. Više nego ikad prije moramo danas neumorno naglašavati, da samo vječni zakoni kršćanske pravednosti i ljubavi mogu među narode donijeti mir i zadovoljstvo. Više nego ikad prije moramo u vrijeme do maksimuma razvite socijalne borbe staleža znanstveno tražiti puteva i načina, kojima ćemo i u našem narodu osigurati, socijalnu harmoniju klasnih interesa, koju je tako nesmiljeno iznakazio liberalizam. Više nego ikad prije moramo zalaziti sitnim radom među narod i na izvoru upoznavati bez iluzija život našega čovjeka onakov, kakav jest. Više nego ikad prije moramo se danas priučavati žrtvama u socijalnom radu, da kasnije kao narodni inteligenti možemo i znamo potpuno zadovoljiti socijalnoj odgovornosti, koju nosimo prema cijelom svomu narodu. Ali u svemu tomu radu ne smijemo pustiti s vida osnovne misli: da socijalni problemi nijesu tek pitanja želuca, već da su u prvom redu pitanja unutarnjeg zadovoljstva, što ga daju tek uređeni računi s Gospodarom vasiona.

Preporodna se akcija katoličkog pokreta ne će odsada ograničivati samo na muške. Ne, i za jugoslavensku je katolikinju došao čas, da se stavi u redove Kristove armade. I ona mora da pridoda svoj dlo za najdragocjenije baštine otaca. Neće samo kao skromna ljubica biti nositeljica mira i ljubavi domaćeg ognjišta, jugoslavenska će katolička žena i kao majka i kao inteligentkinja unositi i u naš javni život oplemenjenje i kulturu srca, blažiti strasti stranačkoga i kulturnog boja, biti zaštitnica gaženih i zapuštenih, prosvjetiteljica neukih. Ali ona će i onda, kad popuste sile braniča obiteljskih svetinja, znati srčanošću i spremnošću, kojom lavica brani svoje, s

uspjehom stati na obranu svetinja, koje samo ona umije najbolje da cijeni. To su zadaće, za koje će svoje članice pripravljalati ženska katolička đačka organizacija!

* * *

Nad velikom je dvoranom svečanog mariborskog zborovanja, gdje se poslije decenija rada i borbe, poslije rata i grobova okupio novi rod katoličke Jugoslavije, lebdio pun očinskog dostojanstva duh Mahnićeva krčkog radikalizma i svojim je sjajem obasjavao svjetle sjene mrtvih vitezova sv. Grala, koji su poput hrastova prokaznika pokazivali zamamne puteve katoličke akcije tisući i pet stotina mlađe braće i sestara. Neodoljivom je snagom govorila Mahnićeva poslanica, da su ideje bačene pred dvadesetak godina u mlade duše zdrave i krepke. Govorila je, da je pokret živi, mladi organizam koji bukt i napreduje. A svjetle su sjene pravijenaca katoličkoga đačkoga pokreta pozivale odabrane sljedbenike na putove, kojima se izilazi na goru gospodnju. Pođimo za njima!

Branko Storož:

Mi.

12. XI. 1920.

Mi idemo na sivom rubu sveta.
U očima nam titra svest i snaga.
Na belom stegu veje naša mladost
i kosa nam se sjaje ispod zvezda.

I kosa nam se razleva ko reka
ko naša mladost posred jakog veka
ko snažna voda maglenoga teka
ko sveži brskut srebrenijeh jeka.

Mi idemo u magle i u zore
u sunce i u mesečeve mene.
Sejemo stope neutrtnom stazom.
Tražimo kucaj svemirskoga Bila.

Mi idemo na sivom rubu sveta
u tihi ritam zvezdanoga leta
u snežni titraj posvećenih meta.
Gde naša zena svoga Boga sreta.

Tihe pesmi.

(Iz sanj bolnih deklic.)

I.

Naša hiša je bela kot zimski večeri
in tiha. Čez okna so pale zavese od mesečine.
Ne vetra šelest, ne glasna luč ne oznemiri
nam duše. Misli kot cvetje snežijo o sen
čudežno bel ... Mnogo je deklic nas —
in vsak obraz — kot da v daljno daljavo
poslušá muziko bajno, tiho in tajno,
da bi v duši nam pesmi kot veter zapele ...
v oknih kot oleandri so luči vzcvetele ...

In ko zapojó nam -- lilijsko čiste kot melodija
mramornih stèbrov v sijaju zvezd —
pobožne in tihe smo kakor Marija ...
K sanjah stojimo sred daljnih cest ...

II.

K sanjah stojimo sred daljnih cest
kot lilije, ki jih zapal je sneg mesečine ...
krog nas rascveteli so gaji se zvezd —
kot rože jih trgamo, vpletamo v láse
in mislimo na čudalepe čase ...
s srebrnimi venci krasimo si glave
kakor neveste ... kot hrepenenje sladke so ceste ...
vse bele se šetamo skozi dobrave —
z nami Marija ...
Kot slutnja ljubavi — nožic je naših godba tiha — —

III.

Nožic je naših godba tiha ...
in smo sredi daljnih, daljnih krajev,
v deželi hrepenenja, belih majev.
Od vseh dreves vise tančice,
ki skozi nje nevidno mesec sije ...
Kot omamil bi jo vonj cvetlice,
Marija tiho zaprla oči je,
sklenila rôki in moli ...
Naše je duše slutnja prešinila
rádosti, bóli ...
K naših se dušah ljubav je prižgala,
ljubav — domotožje,
kot nat vrtovi zimskimi mesec ...
ah, vsa drugačna kot ljubav ljudi, ki žge — —
v njenem ognju bi kot sneg skopnete ...

Jaz ljubim zimske večere...

Jaz ljubim zimske večere, ko bele in tihe
besede so kakor najtišje vonjave,
in se le ure zvoki mešajo med naše vzdihе.

Zgodi se, da pride tujec v našo sredo
in se med nas usede,
zamaknjen zastrmi v blastenje dalj
in pozabi na pripravljeno besedo...
in je kakor v lilijah njegov obraz
in sanja kakor mi v večerni čas
in da miru utrujenim očem —
ko se zbudi, je tih in nem...

Josip Vrana:

Gluma života.

Da li ste kada bili u kazalištu bez druga? Izvodio se čin za činom, a iza svakog je bio buran pljesak i živahna debata. Samo ste vi šutjeli. Ta s kime da i govorite!

Kada je zastor zadnji puta pao, ogledali ste se dvoranom i nezadovoljno otišli.

Gluma na pozornici odigravala se i u duši Vašoj. Svako je lice bilo u njoj obasjano posebnim svjetlom. Nije Vas zavelo raspoloženje publike. Pa zar se nijeste baš Vi najbolje okoristili? I zašto ste zlovoljno otišli?

Nijesu Vam dali govoriti.

Ta koliko imade lica i u samoj glumi, koja do riječi dođu tek na mimohodu, da se opet zauvijek izgube!

U glumi života malo tko dođe do riječi. Veći dio naših misli, osjećaja i htijenja ostaje za vazda zakopan. A svaka nas tajna muči, i za svaku misao i osjećaj htjeli bismo da netko znade.

Ta zar, kad pane zastor smrti, prestaje sve?

Za srećom.

Sreća! — Tako se posprdno nabiru usne cinika. A u tome traži oduška čežnji mladano srce. Ali nikoga ne čuh, gdje bi veseo izustio: sretan sam.

A kuda moja sreća, za kojom mi čežnja ispunja čitavu mladost? Kad hoću da potražim trenutke prave sreće, moram da segnem daleko u prošlost, a oni su tako rijetki kao jabuke, što drugi put cvatu. A život mi je vječna briga, vječan rad i — vječno trpljenje.

Pa kad se od sile, kojom omamljen srta naprijed, ponešto, otriježnim, pitam se, kako to, da ne sustah kraj puta već davno.

Odmakavši se vidim, kako mi je svaki čin prepreden nadom u sreću, koja će izginuti cijelo moje biće, a daleko nadmašiti svaki bo i trud.

A zar ispunjenje njeno može da na zemlji bude ovdje?

Fanika Šusteršič, Ljubljana:

Socialni pomen našega organizacijskega dela.

Da je današnja družba bolna, to je dejstvo. Izvršil se je velik preobrat na kulturnem in gospodarskem polju. Kmetje, obrtniki, delavci, kulturni delavci tožijo o svoji bedi; tako je nastalo delavsko, agrarno, obrtniško vprašanje, so izraz tiste nezadovoljnosti in tvorijo socialno vprašanje. Nekoliko si ne znamo, nekoliko pa nočemo prilagoditi tem novim razmeram; zato v družbi ta disharmonija. Kdor hoče rešiti socialno vprašanje, mora spoznati sociološka načela, načela na katerih je osnovan družaben red, vzbuditi mora v družbi voljo, da se ta načela tudi uveljavijo. Celo ženske se je polotila neka razdvojenost in je tako nastalo tudi žensko vprašanje. Dokler ne bo rešeno žensko vprašanje, si ne moremo misliti, da bi bilo rešeno socijalno vprašanje.

V poganstvu je bila žena sužnja in je še dandanes tam, kamor še ni segel vpliv krščanski. Žensko se ni smatralo za človeško osebnost, ampak za topospolno bitje brez posebnega duševnega namena in veličanstva. Krščanstvo je ženo osvobodilo. Postala je enakovredno bitje možu. Liberalizem je začel oznanjati ženi svobodo, materializem pa je dal tej svobodi vsebino; tako se je odcepila močna struja, ki zametuje zakon in materihstvo ter hoče le ljubezen kot uživanje češ: namen življenja je živeti in izživeti se. Proti tem načelom se pa združujejo krščanske žene v obrambo upravičenih ženskih teženj. Njihov namen je, boriti se zoper vse, kjer je žena najbolj prizadeta zoper nepravilno vzgojo, nenravnost, alkoholizem, uveljaviti pa hočejo nerazdružljivost zakona, žensko izobrazbo in dobrotelost. Ženske se hočemo same organizirati, ne smemo pustiti, da bi v naših zadevah odločevali svobodomislelci v našo dušno in gmotno škodo. Žena ima globok, celo, lahko rečemo največji pomen za življenje. Žena je srce iz katerega prihaja življenje in gorkota vsemu človeškemu organizmu. Žena je poklicana, da zaseje prvo seme v rodovitna tla nežnih otroških src; ženi pripada naloga, da obudi prve kali duševnega življenja, da goji in neguje one kali iz katerih bode otrokovo mišljenje poganjalo v krepko drevo; skratka: žena ima vzvišeno nalogo položiti temeljni kamen k bodočemu poslopju duševnega in nramnega življenja. To je razvidno že iz tega, da odgoja, katero je kdo imel v mladosti, navadno daje smer za vse življenje.

Žena je izločena iz starega reda in drugačne zahteve se stavi na njo, zato se je jelo premotrivati njeno stališče v družbi in na novo določati njene dolžnosti in pravice. Ta izpremembra je utemeljena v razvoju industrije, ki je

izrinila iz hiše gospodarsko produkcijo in prisilila ženo slediti nekdanjemu delu v tovarno ali pa ostati brez dela, brez kruha. Na ta način čeka na tisoče žensk, ki ne najdejo v domači hiši ne dela ne jela na različne službe. Da bi se v bodoče lažje rešilo žensko vprašanje, zato mora ženstvo samo zainteresirati javnost in kazati pot, po kateri se to vprašanje rešuje. Zato je prva potreba, da smo si same na jasnem česa nam pravzaprav manjka. Kdor ve kaj mu manjka, zna zahtevati, svojo zahtevo dokazati in utemeljiti, le tako bo nekaj dosegel. Pred vsem nam manjka izobrazbe. Le izobrazba je ključ k razrešitvi problema med narodom in inteligenco, brez izobrazbe je vse ničeva, samo zlat sen ki se razprši, da sledi potem še globokejša tema. Ker je danes že med srednješolsko mladino razdvojenje svetovnega naziranja dovolj razsvetljeno in razširjeno je nujna potreba za dijakinje, da se odločijo za eno ali drugo naziranje. Tu se začneja organizacija, ki je najkrajša pot do splošne izobrazbe. Šola je vseh ozirih pomanjkljiva, ne more nam nuditi vsega kar potrebujemo v praktičnem življenju; zato si moramo potem drugih korporacij iskati pripomočkov za razumevanje in poglobitev v toliko vprašanj s katerimi tangira moderni čas ženstva. Narodna in politična probnja vabi katoliško-mislečo dijakinjo, da stopa v vrste svojega naroda ramo ob rami in se hoče boriti za narodne, politične in krščanske pravice. Socialni duh mora nadvladati vsako dijakinjo, duh požrtvovalnosti in praktičnega krščanstva. Ideja, da človek ni samo na sebi namen, ampak, da dolžnosti do svojega bližnjega, do naroda in človeške družbe, ideja, da moramo povsod, kjer gre za blagor ženstva, svoje zasebne koristi podrediti skupnim interesom in velikemu skupnemu smotru, ta ideja zmaga in mora zmagovati vedno bolj in bolj. Zato je silno potrebno, da se ustanove povsod organizacije katoliško-mislečih dijakinj, kajti tudi žena mora korakati s korakom časa.

Zavedajmo se, da žena stopa v novo fazo razmer in razvoja, da je tudi v nas dovolj energije, ogromno neizražene sile, da pomagamo postaviti središču Evrope oltar krščanstva človeške misli, svobode in napredka. V organizaciji delujemo za povzdigo ljudske omike. V tem tiči socialni pomen našega izobraževalnega dela. Nasprotniki nam sicer ugovarjajo: „Dijakinja najse drži svojih knjig, v prostom času naj se uri v ročnem delu in gospodinjstvu, ker taka stvar vedno lahko vodi v njeno pogubo.“ Je včas ih tudi res, vendar pa statistika kaže, da je padlo več deklet, ki so se vedno tiščale doma kot pa onih, ki so zahajale v pošteno družbo. Ako se mladenka le preveč doma tišči, se nekako pomehkuži, ko stopi v življenje jo vsaka novica vznemiri in razburi pa nima moči in nastopa, da bi to premagala in prenesla. In take pomisleke goje navodno oni, ki samini majo resno volje, da bi delali. Vsi razlogi, predvsem pa vzgojeslovni govorijo, da moramo ravno dijakinje začeti socialno delo. Glavna naša naloga bodi: vzgoja samega sebe, socialna vzgoja, umstvena izobrazba, izobrazba srca in volje. Kali, ki poženejo v mladih srcih organizacije ne izžene niti najljutejši vihar poznejšega življenja.

Svrha Jugoslavenske Katoličke Djačke Lige.

Kultura nije djelo pojedinaca, nego ona raste iz volje i nastojanja cjeline. Katolici Jugoslaveni moraju biti svjesni svoje posebne kulturne zajednice. Tek ta će nam kulturna zajednica dati kršćanske kulturne radnike. Za tu veliku misiju pripravlja Jugoslavenska Katolička Djačka Liga svoje članove. M. P.

U boj protiv kompromisa!

Borba između zablude i istine je kao borba između Kaina i Abela. Kain govori svome bratu: pođimo na polje istine, ali zato, da ga ondje izdajnički ubije. Lacordaire.

Anton Vodnik:

Kako me gane violine plač . . .

(Iz cikla „Dekliške pesmi“.)

Kakó me gane violine plač,
ki da večeru čudnožalostno vsebino . . .
Kadar mi v dušo zažari kot zarja žalostna
jesenskega večera na samotnim gajem,
takó mi čudno je, da bi jokala
za kdo ve kdaj že izgubljeno srečo
— morda za mamico, ki v grobu spi —
a včasih se mi zdi, da sem umrla davno, davno
in me pesem je zbudila v zemlji spečo.

Anton Vodnik:

Deklice spomladna pesem.

Sobica moja je revna. Pozimi je mrzla, a pride maj,
pesem piščali z vetrovi — ah, to so pozdravi
sester mojih neznanih, ki kot jaz v dobravi
sanjalo v celici ozki, v snu hodijo trgat rože v gaj.

Kot roža samotna v vazi, vse ure presanjam o gaju in trati
ki nikdar na njej se nisem kot dete igrala. Ker delavka bila
je mamica moja v mestu. Ko čutim, da sta zvečerila
nebo se in dalja, srcé mi močno bije in ne morem spati.

Ljudjé, ki me vidijo, pravijo, kakó sem blede v obraz . . .
da sem bolna . . . Jaz se smehljam . . . Oh gaji, ki šumé

v vetrih daljnih . . . Oh pomlad, vznemirjaš srcé
li deklicam samó? — Bogve, če drugim takó je, kot čutim jaz . . .

Kakó je to čudno: hiše, ki skozi okno jih gledam, so vedno enake,
pa vsaka med njimi sleherni dan drugačno življenje živi,
kot da dušo imá . . . O vse drugačno v solncu kot v deževnih dni
šumenju enozvočnem! . . . Včasih misel dahne mi v dušo — korake
poslušam, kakó zvené zjutraj, o poldne, zvečer:
najljepše zvečer . . . Zamolklo, kakor iz kdo ve katere daljave,
prihajajo k meni, odhajajo zopet v skrivnosti sanjave,
da drhtijo mi róke: takó me boli hrepenenja, nemir . . .

Branko Storov:

Dolazak.

Sve omare danje i sve tople noći
govore o roku strasnih letnih dana.
U cvetnom će parku sva proleća proći
i sažeti jaki sok sa svojih grana.

I diće se kupa svih proletnih snaga
da nazdravi rečju punom toplog plama.
A, kad leto stane posred cvetnog praga,
ganuće se mnogo cveća i palâma.

Nabreknuće granje javora i hrasta,
zatitraće srebro breze i topole,
sasuču se zlato na redove plašta
i na jaki miris borova i smole.

Prostrujaće žar. I sav će život stati.
Poće pesma setnog proleća što kreće
ponosno i tiho kao mlada mati —

A dotle će došljak ljudima na čela
i na slepe oči žigove da meće —
do tri svetla žiga, mirisna i vrela.

Jože:

Noć.

Okno polno zaves. Ležim:
Večnost od stene v steno.
In nikjer luči —

Sen: iz daljnih, belih cest . . .
koraki, koraki — tihi ko vest —

iz vrta na okno hodijo, blodijo.
 Besede čujem:
 tvoja molitev milosti prosi.
 Tvoje blede roké drhte,
 v temo razpete iščejo, iščejo
 in sezajo v moj rosní obraz . . .
 V okno sem vrgel svojo rokó in ga ubij.

Josip Vrana:

Meni se vječno žuri.

Kažu: kad klone od umora čovjeku ruka,
 i posrće noga, a vjeđa se sklapa,
 na krilu sestre il' brata il' oca si brižna
 čas ugodno provest za noći je tihe.

A kada ti dodija život i očaj u duši,
 kraljevski prijesto si urešen traži,
 utruđen putuješ naslonjen na rame druga,
 lijek najbolji, stalan u riječi je njeg'voj.

Ne poznajem izvor, što napaja dušu i vedri nam čelo,
 ni perivoj mekana proljetna hlada;
 ne poznam počinka ni odmor od danjega truda,
 što vele da nanovo diže nas na rad.

A dneví mi truda ko hipoví u sreći bježe.
 Ta pasti bih morao od goleme muke.
 I za sobom vidim tek neznatno djelo načeta posla,
 ni temelj za vječnosti kulu ne sazdah.

A kada ću zidove bijelim da tesancem gradim,
 i gdje mi za oblogu svetišta zlato
 i luč kandiôca; i gdje mi je alem — žrtvenik
 i uz njega žrtac? Ah, meni se žuri.

Anton Vodnik:

Magdalena.

Nekdó, ki me ljubi, poslal mi je šopek belih narcis.
 Ko sem prejela te rože, mi v duši je bilo
 večerno-sladkó — kakor zarja, ki gasne,
 da sem vzdrhtela, nesmenhnila v snú se . . .
 v trenutku občútila vse in jokala
 kot deklica mala — — —

Za polji, vrtovi kot sanje samotne vsi gaji so modri,
tih, tak tihe vonjave, še tišje nebó . . .

Ah, da za hip, le za hip bi deklica bila
kot včasih, ovenčala z rožami bi se, da svila
po vetru spomladnem bi zadehtela —
in vse kakor nekda bi bilo preprosto-lepó . . .

Ah moje teló, moje ubogo teló —
da bilo bi moje kot sen,
ki ga izvabim vonjavam v najtišjem večeru,
da bilo bi moje kot pesem, ki pojem v nemiru
jo daljnjih željá in detinskih spominov,
da bilo bi moje kot zvezda, ki gledam jo vsako noč . . .

Janko Kralj — Ljubljana :

Do nove družbe.

(Nastavak.)

IV. Sedanji družabni red.

Zlato, denar in sploh vsak grobi
pohlep so spoštovani kot bogovi.
(Plato, Politeia.)

Z orijaškimi koraki je v zadnjih sto letih napredovala tehnična kultura. Para in elektrika sta dva silna sužnja, ki ju je človek upregel v voz civilizacije. Od njih gnani stroji store danes več kot vse telesne sile celokupnega človeštva. „Železni hlapci so prevzeli delo človeških rok; pri produkciji potrebnih dobrin so dosežene neizmerne pridobitve na času in sili, — se je li uresničil blagoslov, ki ga je obljubljal ta razvoj? Je-li dopolnjen čas, ki bo tudi najrevnejše odrešil od nujnosti, da že od same možnosti, da trpe bedo? Ali je čudovita pomnožitev moči, ki ustvarjajo dobrine, ustvarila tudi dobrine za vse? — — —

Poznamo odgovor na ta pereča vprašanja.

Vsak dan jih zre odprto oko v tisoč jasnih pojavih.¹

In ti pojavi so strašna obsodba sedanjega družabnega reda. Ni jih malo med nami, katerih zibelka je tekla v središču bede, ki so globoko in z lastnim srbem občutili, kako težak jarem je tri njih očete, mezdnike, moderne sužnje. Kdor pa je slep in se mu zdi vse na svetu prav in spodobno, ta naj stopi v zagrebško Novo ves, v ljubljanska podzemeljska stanovanja, v trboveljske barake, kjer spe stotine črnih rudarjev, teh stebrov modernega gospodarstva. Dvigne naj se in stopi v vlažne, tesne, zaduhle templje tuberkuloze. In videl bo: dojenček, družina, sloj, narod, država, vsa ljudstva sveta, vse gonilne sile kulture, — vse je ogroženo od strahotnih pojavov, ki jih povzroča kapitalizem. Kaj ima jedro človeštva, kaj imajo delavne množice od tega, da se je tehnika silno izboljšala, da so največji duhovi zamišljali nove strojeve, nove kulturne

¹ Adolf Damaschke, Die Bodenreform. Jena 1919. 16. Aufl., str. 1.

vrednote? Golo eksistenco. Tehnične pridobitve, ogromni zakledi znanja, ki so jih nakupičilli človeški rodovi v tisočletjih, in armade delavnih, produktivnih človeških sil, vse to eksistira po pojmovanju kapitalizma edinole zato, da naražča premnoženje, pridobljeno brez dela.

Odveč bi bilo, spuščati se v vse podrobnosti, v bedo, zločine, kronične epidemije, zastrnpijevanje še nerojenih, v vso materialno in moralno propast, ki jo neposredno ali posredno povzroča kapitalizem. Vara se, kdor misli, da je samo gotov del industrijelnega delavstva izpostavljen nevarnosti. Velik del kmetskega ljudstva je izročen na milost in nemilost moči velekapitala, v zadnjih letih je prišel v njegovo območje tudi srednji stan, mali obrtniki, duševni delavci in duševni rokodelci. Glede na intezivnost in glede na obseg je ravno zadnji čas silno narastla socialna beda. Mi je ne moremo pregledati v vsej globini in s konkretnimi podatki v rokah, ker v naši domovini nimamo statistike o teh življenskih vprašanjih celega naroda. Zato naj samo shematično ugotovimo kvarne posledice kapitalističnega družabnega reda.

V gospodarskem oziru je rodil kapitalizem popolno anarhijo produkcije in konsuma. Privatni interes je vodilno načelo gospodarstva, interes s kupnosti, družbe se ne upošteva. Gonilni moment je profit. Producira se radi profita in ne zato, da bi se krile potrebe družbe. Produkcija je anarhična, kjer ni posameznim gospodarstvom nadrejenih organov, ki bi urejali produkcijo. In tako nastanejo radi nadprodukcije velike gospodarske krize, ki jih spremlja veriga strašnih pojavov socialne bede. Toda anarhična produkcija ima še dalekosežnejše posledice. Industrija ki producira več, kot je doma potrebno, išče novih trgov. Na svetovnem trgu se neprestano bije tih, a srdit boj za odjemalce, boj za solnčno mesto v velikem svetu. Nastanejo interesna nasprotja med velegospodarskimi krogi različnih držav. In ta nasprotja se po-oštrujejo: dnevno časopisje, vplivano od kapitala, zanese to interesno nasprotje med narode. Slednjič zbudi v narodu mnenje, da gre za življenski interes celega ljudstva in države, medtem ko so v nevarnosti samo trgovski interesi gotovega sloja. Pred nami zraste v vsej veličini imperijalizem (politični egoizem), zvesti brat kapitalizma, gospodarskega egoizma.

Ravno ta pojav, imperijalizem, nam pokaže tudi silno anarhijo konsuma, ki jo je pospešil kapitalizem. Ali naj govorimo o milijardah (v vsaki milijardi je zakopanih na tisoče lobanj in delavnih rok), ki so jih izdali za armado, — in to sedaj po vojni? Večjega razsipanja narodnega premoženja še ni videl svet. Toda to je izjema. V vsem rednem delovanju sedanjega gospodarskega reda moremo zapaziti, kaka anarhija vlada v konsumu. Moda, reklama, luksus, to su velika poglavja zase. Tu je razsipanje s človeškimi silami, surovinami, vodnimi silami itd. V to poglavje spada tudi dejstvo, da se je posredovalni trgovski stan bohotno in nenaravno razpasel (verizništvo itd.), kar rodi kvarne posledice.

V socialnem oziru je zrevolucioniral kapitalizem družbo, prevrgel je prejšnjo organizacijo stanov in presekal vse kulturno človeštvo v dve plasti: v posedujoče in mezdnike. Posledice te ločitve in mišljenje mezdnikov je plastično orisal tov. Žaren v zadnji številki „Zore“.

Kapitalizem je uničujoče vplival tudi na kulturo. Kultura je danes monopol gotovega stanu. Kultura je zajedalka, ki se redi od znoja in žuljev delavnih mas, stavba je, zgrajena na bedi ljudstva. Toda tudi kulturni delavci, ustvarjajoči duhovi, stoje že v obnožju kapitala. Talent je postal blago. Kulturni delavec — umetnik, znanstvenik — prodaja svojo duševno moč po istih metodah, ki so običajne za drugo blago. Treba je reklame, da more živeti. Duh trgovine, umazani vonj denarja se oprime najsvetejših vrednot, umetnosti, znanosti; četudi se prizadeti krčevito upirajo, glad jih sili, da stopijo v prašno areno po kos hrupa. Ljudstvo ima po veliki večini od te kulture le malo. Dokler je ogromen del naroda v neprestani krčeviti borbi z Bedo, toliko časa bodo njegove oči uprte v zemljo, ker zvezde ne svetijo slepcem. Kultura je in bo velikemu delu „kulturnih narodov“ luksuz in simbol suženjstva, dokler ne bodo ljudstva socijalno osvobodjena.

Koliko etičnih vrednot je pokopal kapitalizem, je težko povedati. Gotovo in jasno je, da ni on edini vzrok, da moderna Evropa naravno propada. Toda kdor je pogledal in znal razabrati tajne črte, ki so zapisane v življenju velikomestnega proletarijata, kdor pogleda v ječe, blaznice in špelunke, ta bo imel blede pojme, koliko je tudi tu zakrivala beda, katere oče je kapitalizem. In problem slovenskih deklet, služkinj v tujini, naših Amerikancev, problem tistih tisočev, ki iščejo kruha v tujini, ker za nje ni zemlje v domovini, — vse to su tudi vprašanja etične jakosti našega naroda. Ti tisoči so obsojeni v naravno propas in lep del krivde nosi pri tem kapitalizem. Veliko in obširno je to poglavje, v tem okviru ga ni mogoče podati niti v obrisih, kaj zelo da bi ga izčrpali.

Ko smo premotriili sedanji družabni red, njegovo rast, idejne temelje in posledice, ki jih je rodil, si moramo biti v toliko na jasnem: V interesu vse družbe je, da se življenski pogoji delavnih slojev korenito izboljšajo. To dejstvo je pač sploh izven diskusije. Pred nas pa takoj stopi drugo vprašanje: Ali so socijalna zla samo bolni izrastki kapitalizma, — ali je mar kapitalizem sam nam na sebi že v temeljih pogrešen? Konkretno: Ali naj pustimo sedanji gospodarski red v principih nedotaknjen in skušamo v okviru kapitalizma izvesti razne reforme v zaščito delavnih olojev? Ali pa naj stremimo za tem, da se sedanji družabni red polagoma presnuje v novega, ki bo zgrajen na principu pravičnosti in dela?

Tu stojimo na razpotju.

V. Naša pot.

Socialist more biti le, kdor ni marksist. (Wilbrandt.)

Vsi, ki čutite otiske zapestnic, spon, tudi vi, pozorno sklonjeni naprej, brodarji v bodočnost, v bodočnost v obzorja nova brez mej! (O. Župančič.)

Kapitalizem je udaril človeštvo do korenin. Naj si je moč tega gospodarskega in etičnega nazora danes še silna, vendar moremo reči, da je njegova ura že bila. Kapitalizem bo padel. Kakšna naj bo nova družba, ki bo

zamenjala — v postupnem presnavljanju — kapitalistično družbo? Kakšen je ideal družbe, kot si jo mi zamišljamo?

V novi družbi bo vodilen nazor socializem, nova družba bo socialistična.

Predno skušamo orisati in doumeti pojem socialistične družbe, še eno opombo: Če govorimo o družbi, mislimo žive ljudi in gospodarstvo. Oboje, ljudje in gospodarstvo, se neprestano razvijajo, oboje kaže toliko raznoličnosti, da bi bilo čisto napačno, naslikati do zadnjih potankosti fantastično sliko nove družbe. Nekaj pa je mogoče podati: Smer v kateri naj se razvija mišljenje ljudi in smer, v kateri naj gre gospodarstvo v svojih odnosih do človeka.

Kaj je torej znak te socialistične družbe?

Po svoji etični strani je socializem ukoreninjena zavest, trden nazor, da je družba socialno-psihičen organizem, v katerem vrši in mora vršiti vsak člen gotovo funkcijo. Interes posameznega člana je ozko združen z interesom skupnosti in se mora temu ukloniti. Vsak člen ima pravico do poštene eksistence in dolžnost, da vrši svojo funkcijo v korist celega organizma, — kar je tudi njegova korist. Nad privatnim interesom vlada ideja vzajemnosti in prepaja vse panoge življenja.

Je-li mogoče, da se človeštvo kedaj sklene v tak enoten, popoln, duševno v celoto zlit organizem, v katerem bodo vsi tako presunjeni z neomajno in globoko zavestjo vzajemnosti, da bodo z lahkoto pripravljeni žrtvovati lastno korist skupnim interesom? Da bodo prežeti z zavestjo, da nauk o bratstvu vseh ljudi ne sme biti medla, sentimentalna fraza, ampak živa realnost vsega mišljenja in dela? Ali bo kedaj napočil ta čas?

(Svršit će se.)

Kakav mora biti život u našim organizacijama.

Tehnički najbolje vođena organizacija se raspada, ako se u nju uvuče grijeh — anarhija. Katolička svijest ne smije biti oživotvorena samo u jedinoj organizacijskoj tvorbi, ona mora biti u duši svakoga pojedinca.

Što bude dakle solidnija duhovna izobrazba pojedinaca i što bude uži život s Katoličkom Crkvom, bit će socijalna, nacionalna, politička i kulturna regeneracija čovječanstva sasvim spontani produkt toga intenzivnog duhovnog života pojedinaca.

S. M.

Svojstva Kat. djaka.

1) Kat. đak mora imati srčanosti za borbu.

2) Kat. đak mora znati, da će u toj borbi biti u velikoj manjini.

3) Kat. se đak mora ponositi, da njegovo religiozno uvjerenje ne spada u pitanja, o kojima odlučuje — plebiscit.

M. P.

die Wahrheit finden liess." (H. Bahr: 1917., Verlagsanstalt Tyrolia, strana 98—99). A. V.

Goethe i philosophia perennis. Njemački je materijalista Büchner analizirajući odu „Prometheus“ htio dokazati, da je Goethe ateista. Tim se svojim pokušajem osramotio, kad je saznao, da je oda „Prometheus“ izvadak iz drame istoga imena, koja je htjela upravo protivno da dokaže, t. j. da se s bogovima nijedan čovjek ne smije mjeriti¹⁾. Büchnerova je nezgoda tipičan primjer, kako se površno prosuđuje književnost. Kao katolici moramo u mnogome zamjeriti Goetheu, ali moramo priznati, da je bio genijalan pjesnik. A kad se dublje uživimo u njegova djela i zapitamo, što je upravo ono, što Goethea čini velikim, to valja konstatovati, da je to philosophia perennis — katoličke ideje. Nesvjesno poput proroka, koji je protiv svoje volje proricao, Goethe u svojim djelima spoznaje katoličke ideje. „Slava neznanim, višim bićima, koja naslućujemo! U njih neka se čovjek ugleda. Njegov nas primjer neka potakne, da u njih vjerujemo.“²⁾ Nije li to divna kršćanska istina! Čovjek, čiji život mora biti inkarnacija ideje, u koju vjeruje. Isus Krist je bio inkarnacija Božja; gledajući njegov život gledasmo samoga Boga. Iz našeg života moraju blistati ideje, koje zastupamo. Nije li time izraženo ono, što svaki katolik i onako čini živeti po divnim zakonima svoje vjere.³⁾ Na taj bi način mogli analizirati cijelu svjetsku literaturu i uvjerili bi se, da je temeljito poznavanje literarne historije predivna apologija katolicizma. I. M.

¹⁾ „Denn mit Göttern — Soll sich nicht messen — Irgend ein Mensch“ (Grenzen der Menschheit, stih 11—13.)

²⁾ Heil den unbekannten — Höheren Wesen — Die wir ahnen! — Ihnen gleich der Mensch; — Sein Beispiel lehr uns — Jene glaube (Das Göttliche, stih 7—11.)

³⁾ Pročitaj takodjer pjesmu „Sensucht.“
... „O lass doch immer hier u. dort —
Mich ewig Liebe fühlen, — und möcht der
Schmerz auch also fort — Durch Nerv u.
Adern, wühlen — Könnt ich doch ausgefüllt
einmal! — Von dir o Eu'gern werden — Ach diese
lange, tiefe Qual, wie dauert sie auf Erden.“

Tolstojevo razmerje do Dostojevskoga.¹⁾ Videla se nista nikdar. L. N. Tolstoj je v teku let mislil večkrat na to, da bi se seznanil z njim: „Imel sem ga za prijatelja in nisem mislil drugače, kakor da se bova kedaj videla; da samo do sedaj še ni prišlo do tega, pa bode v prihodnosti.“ Vendar, kakor je mislil na to, do tega ni prišlo. Po znamenitem pogrebu Dostojevskoga pako so vsi hkrati začeli o njem govoriti in kričati, kakor da bi ga bili prvi odkrili, se je končno pridružil tudi Lav Nikolajevič veliki množici ter se spominjal svoje tihe, zakasnele ljubezni do ranjkega in je naenkrat čutil, da mu je bil ta najbližji, najdražji, nenadomestljivi človek. — „Zlomila se mi je spora... Prišel sem iz ravnoesja... Začel sem jokati in jokam še vedno... Nekaj dni pred njegovo smrtjo sem bral njegov roman „Ponižani in razžaljeni, ki me je močno ganil.“

Merežkovski se vprašuje: Zakar je bral ravno „Ponižani in razžaljeni“, eno izmed njegovih maloštevilnih srednjih mladostnih del, ki nimajo nobene prihodnosti...?

Dostojevski je bil prvi, ki je s proroškim darom opozoril prihodnost na svetovni pomen umetniških Tolstojevih del, ki takrat še niso bila razumljiva nikomur in še danes niso našla popolnega razumevja.

Toda ravnotako jasno kakor njegove kreposti je spoznal tudi njegove slabosti. O Ljevinu (glavnem junaku „Ane Karenine“ = Tolstoj sam) je sodil podobno kakor Turgenjev: Ljevin je egoist skozi in skozi.

In kaj sodi Dostojevski o tem, da se Tolstoj kljub vsemu pri zadanju ni mogel približati ljudstvu, da bi ga sprejelo nekako za svojega, da bi mu zaupalo in bi ne vedelo vedno na njem znak plemstva, ki se mu zdi nepremostljiv prepad med seboj in njim. Pravi: Dva kmeta, naj si prideta od koder koli, se takoj zblížata in sprijaznita. Toda drugače je s plemiči; te loči od ljudstva prepad, ki postane posebno očividno, če plemič izgubi svoje pravice in se mora približati

nižjemu ljudstvu. (To je Dostojevski skusil sam, ko je bil kot politični zločinec zaprt v Sibiriji. Prim.: VI. Levstik — Zapiski iz mrtvega doma, str. 102, 103) In dalje: Storiti moramo, kar komu zapove srce, če zapove, oddati premoženje, ga oddajte . . . če zapove delati za druge, delajte — pa ne kakor nekateri sanjači, ki zgrabijo za samokolnico in pravijo: Jaz nisem gospod, hočem delati kakor kmet! — Samokolnica je tukaj zunanje znamenje. Zato ni potrebna oddaja premoženja, kmečka noža . . . vse to je samo črka in oblika! Potreben je samo vaš sklep, vse storiti zaradi dejanske ljubezni, vse, kar resnično spoznate za mogoče. Vsi vaši poizkusi, da bi postali „preprosti“, so samo krinka, ki se zdi narodu nedostojno in vas ponižuje.

Dalje pravi o Tolstoju (oz. Ljevinu): Ljevin se hoče prištevati ljudstvu, pa je moskovski junker. Taki ljudje se ne bodo nikoli spojili z ljudstvom, da, še več, v mnogih točkah ga ne bodo niti razumeli . . . In najsi tak posestnik sam pozna kmečka dela, naj zna nositi in napregati voz — ostane vendar v njegovi duši, naj si še tako prizadeva, senca tistega, kak moremo po mojih mislih imenovati „bezposelno pohajkovanje.“

K temu pristavlja Merežkovski:

Zdi se, da imato Turgenjev in Dostojevski prav, vendarle ne končno-veljavno. V razburjenosti strastnega boja in iz prevelike blížine nista hotela in nista znala vse izpovedati, kar sta mogoče o Ljevinu i Tolstoju kod iskateljima nove religije samó temo slutila. Zdi se, da moremo mi, ki stojimo bolj daleč in smo bolj nepristranski, globlje prodreti v to — k ljub vsemu — edino veliko človeško dušo, ker moremo pokazati večji izpregled, večjo prizanesljivost; največja prizanesljivost pa je hkrati največja pravičnost.

A. V.

Kulturni boj u Čeho-Slovač-koj. Česka se framasonerija ozbiljno sprema na kulturni boj protiv katolika u Čehoslovačkoj. Tu svoju nakanu oni ni ne sakrivaju. Tako je bio od 4.—9.

rujna o. g. održan „slobodoumni“ kongres na kojem je dogovorena među ostalim i taktika čeških framasuna u toj skoroj borbi. „Narodna Politika“ javlja i neke teme o kojima su raspravljali.

1. Rastava crke i države.

2. Lajicizacija i demokratizacija škole.

3. Žena i slobodna misao.

4. Zaštita slobode savjesti. (a u ime te slobode ne dopuštaju katolicima osnivanje konfesionalnih škola. Op. ur.)

5. Moralna anarhija društva poslije rata i zadaće lajičke moralke.

Ovo drugovima na razmišljanje. Oblači se nebo, sprema se bura. Na oprez!

Doživetje. O Bahru lastno ljubenjivostjo nam pripoveduje v enem izmed esejev v knjigi: Essays, (im Insel-Verlag zu Leipzig, 1912.), kakó ga je dolotela sreča, da pridejo k njemu deklice in mu izkažejo čast, da ga izvolijo za zaupnika svojih želj, nad in tajnih skrbi. Srčkano je pogledati, kako so ljuba bitja v začetku v zadregi, pa kakó postanejo kmalu zaupljivom sedaj lahko izvemo najbolj čudonite stvari. Zgodba se ponavadi začne z novelo in celó največkrat z večimi . . . Najprej bi rade vedele, če imajo talent. No, v večina slučajih sem lahko galanten . . . „Fletne“ (hübsch) so njihove stvari vedno. To lahko povem skoroj vsaki. Seveda jim to ni dosti. „Samo fletne?“ Vse hočejo več. Vse čutijo, da zmorejo kaj več; samó žalibog —! In sedaj je veliki trenutek tukaj, ko se začnó ispovedovati. „Ne doživimo pač ničesar!“ To je njihova velika bolečina. Kaj koristi talent, kaj najboljša pridnost, če ničesar ne „doživimo“. Da vendar stariši ne uvidijo tega! Posebno matere so strašne. Vedno kuhinja in pletenje. Ja, kako naj tu kaj „doživimo“? In „doživetje“ je ta glavna stvar! Brez „doživetja“ ni „pesnenja“! Goethe je kaj doživel, ker je imel bolj pametno mamo . . . Vsem naj pomagam „doživeti.“ To je vendar malo preveč zahtevano od ubogega urednika.

Doživetje! Tudi naše mladeniče slišim tožiti, da ne doživijo ničesar. Čutijo moč in plemenite darove v sebi, toda ni jim usojeno, da bi kaj doživeli. Kaj naj tedaj storimo? Oni niso krivi; na njihovi usodi leži. Tako se izpovedo. Često sem premišljal otem in slutim sedaj, da nimajo prav. Usoda ne more nič zato; doživetje ni noben dar usode. Ne, mi sami ga imamo, nebenemu ne more biti dano, kdor ga nima sam v sebi. Biti mora znami rojeno, v tem, kar imenujemo naš „značaj“, leži, ali doživimo ali ne. Imeti moramo dar zato, kakor moramo imeti posluš, drugače je vsa glasba, zastonj. Mnogi potujejo okrog sveta in pridejo nazaj revni kakor so odšli. (Skoro istimi besedami je to izrazil O. Župančič v pesmi: Visoki hip.

Poznam jih mnogo. Šli so v svet in niso našli dalje, prišli bolj revni so nazaj, pogled jim ozki bil ujet: mrčes, ki v gubah halje meniške menja kraj za kraj.)

Drugi gredo čez travnik in se skorej gradijo pod težo notranjih doživetij. Kaj pa se pravi „doživeti“? Srečati stvar, ki nam z enim inahom da čutiti celo čudo našega bivanja (Existenz). Je lahko mehek dih večera, ki nam to stori, ali tih pogled žalostnega psa ali zvok, ki zveni iz daljne cerkve. Toda naj buči vsa krasota zemlje okrog nas, če smo gluhi, ne bomo zaznali ničesar. Z „doživetjem“ je isto kot s strahom: kdor ga nima, se ga ne bo naučil. „Das Rätselhafte des Daseins“, je dejal Schopenhauer, „ergreift wenige mit seinem ganzen Ernst.“ Toda samó ti morejo doživeti. To bi naj mladeniči in deklice pomislile.

Tudi si napačno predstavljajo razmerje „doživetja“ k „pesnenju“. Oni mislijo, da naj vsako doživetje (Abenteuer) takó literarno zajameju. Z močnim peresom stojijo tedaj in čakajo, da bi si vse takoj notirali, prisur le rif (iz resničnega življenja vzeto), kakor imenujejo Francozje. To je strašno neumna beseda. Verjeti, da ni treba družega, kot iztrgati kos iz življenja, in to bi bilo zavoljo tega umet-

nost, nas je spravilo ob umetnost in življenje. Mi ne doživljamo več, ker leži vedno razum: kakó naj pride tedaj nepojmljivo v našo dušo? Mi nismo umetniki, ker imamo umazanost življenja na rokah: kakó bi se smeli s tem dotakniti lepote? Moji mladeniči in deklice mislijo, da bodo slišali umetnost od življenja. O, kakó boste tukaj zastonj poslušale! Življenje je nemo, če nimate sami velikega glasu v sebi. Če pa ga nimate, kaj potrebujete po tem še življenja?

Sledi mal odstavek, v katerem pripoveduje svojim deklicam, naj ja nikar ne mislijo, da bodo imele kaj svojo literaturo, če kaj prav romantičnega doživé... i t. d. K koncu pravi:

Takó jim pripovedujem in reči moram, da je čudovito, kako potrpežljivo me poslušajo. Toda ko odhajajo, zapazim vendar, da so malce razočarane; več so pričakovale, vse drugače so si me predstavljale, „bolj interesantno“. To ima človek na koncu od tega!

A. V.

Socijalni tečaj u Ljubljani. Poslije svečanosti mariborskih priredila je S. K. S. Z. vrlo uspeli socijalni tečaj u Ljubljani. Prem je tečaj prvotno zamišljem samo za vode prosvjetnih organizacija, prisustvovao mu je dobar dio društva, te je živahno posizao u debati o pitanjima, koja su mariborskim svečanostima dala dublju pozadinu. Ovaj je tečaj i opet pokazao, kako je potrebno, da se od vremena do vremena zajednički ventiliraju pitanja, koja zadiru u područje jedinstvenoga i složnog nastupa cijeloga jug. kat. pokreta. A pokazao je soc. tečaj u Ljubljani i to, da danas ima prilično mnogo takovih pitanja, za čije riješenje nije dovoljno dva, i ako dobro iskorištena dana raspravljanja. Zato je potrebno, da se bezuvjetno nastavi s tradicijama dra Kreka, pa se barem svako ferije održe i po više ovakovih tečajeva. Ne bi se smjela propustiti ni zgoda, da se za društvo udesi posebni tečaj, jer je prije svega potrebno, da budući javni radnici imaju što jedinstveniju socijalnu odgoju. Ta o omladini ovisi budućnost katolicizma u

ovoj državi, za čiji je procvat i napredak uloženo toliko najdragocjenijih sila!

O problemu socijalizma referirao je dr. Gosar. Referent je dr. Gosar poznat našem častu s lanjskoga soc. tečaja na Homcu, imao više ovaj puta vremena, da obradi svoje naziranje o socijalizmu. Iz razvoja je socijalizma pred ratom i iza rata, povukao dr. Gosar nekoliko konsekvencija, koje bi prema njegovom naziranju trebalo oživotvoriti i u našem socijalnom radu. Naglašujući, da stoji na nepokolebivim principima solidarizma, postavlja tezu, da se mora izilaziti s konkretnim zahtjevima novoga gospodarskog reda. U obzir se mora uzeti i raspoloženje masa, koje je bez sumnje socijalistično. Protiv naglašivanja gospodarske slobode mora novi gospod. red bazirati na socijalnoj strani čovječje naravi. On ne treba da niječe privatno vlasništvo ali mu stavlja pomoću socijalnih obzira nužne granice. U tom je dakle bit novoga društvena reda, da u svim životnim formama naglašuje razmjer pojedinca prema društvu. Zašto novi društveni red mora biti socijalističan u ovom smislu. Kršćanski socijalizam zabacuje materijalističku podlogu komunizma i soc. demokracije, te ju upire na moralne kvalitete čovjeka, koje nalaze jedinu dovoljnu ocjenu u kršćanstvu. Zato novi socijalistični društveni red mora biti i kršćanski. S ovakovim doduše novim, ali idealnim shvatanjem socijalizma, mora se začu u narod i oteti ga utjecaju komunizma. Kurzisti su samo požalili, da nijesu mogli čuti i praktičnih tražbina kršćanskog socijalizma, koga s mnogo mara obrađuje dr. Gosar.

Prof. dr. J. Ujčić je u referatu: Religijozno produbljenje podao krasnih teoretskih smjernica ovoga problema, o kom je bilo vrijeme, da se temeljito pretresa po našim akademskim društvima. Mi se u ostalom nadamo, da će ovaj referat uroditi i

praktičnim rezultatima, koji su naviješteni. Napose, da će se ozbiljno poraditi u tom smjeru da svaki naš inteligent dođe do jasnog spoznanja da je član Kristove zajednice — Crkve, pa će onda i ljubav prema Crkvi odskočiti herojskom snagom u borbi za prava Crkve, kojima i kod nas rade o glavi sinovi tmine.

Nedostaje nam prostora da potanje referiram o klasičnom referatu dra Kulovca, „O politici“. Obogaćen mnogim praktičnim pogledima podao je referent i duboke idejne nazore o politici, koja nije igrarija kavanskih besposličara, ni polje iskorištavanja ličnih ambicija samo poluinteligentnih ljudi, već ozbiljna borba za prava širokih narodnih slojeva. I zato ona traži jasan načelni program, velike, spretne vođe i prosvijetljeni narod. Dr. Kulovec je u potanjoj analizi ovih triju faktora iscrpio sve što se može reći o radu i organizaciji jedne savremene kršćanske političke stranke. Mi smo ponovno ponijeli kući misao, da je besplodan politički rad, koga jednom intezivnošću ne prati i prosvjetni i gospodarski rad. Narod neprosvijetljen i gospodarski ovisan, jest rob podlih spekulacija korumpiranih političara.

Mih. je Ivšić govorio o gospodarskim školama, dok je predsj. S. K. S. Z. prof. Mazovec izložio ciljeve našega prosvjetnog rada u budućnosti. Preko izgrađene organizacije prosvjetljenih sela Slovenije i Hrvatske začu će ideje kršćanske reforme i tamo na jug, gdje još ima živog kršćanskog osjećanja i obuhvatiti u moćno kolo sve graditelje kršćanske Jugoslavije. To je refram i ovog socijalnog tečaja, koji je i opet imao u svojoj sredini zastupnike naše pravoslavne braće.

Zacrtnim stazama valja ustrajno poći do ostvarenja Krekova testamenta!

ORGANIZACIJA.

Za duhovnu obnovu.

Sveti vrhunci.

Daleko su, visoko su, u modrilu neba, kupaju se u vječnome suncu. Sve milo, veliko i lijepo iz svih priča nalazi se ondje u zbilji. Ondje je krasna kraljevna, ondje su zlatne jabuke, ondje izvori žive vode, ondje vječito proljeće s pjesmama slavlja i gukom goluba. Vrhunci savršena življenja kršćanskoga . . .

Svijet, pa i kršćanski najvećom većinom ili ne zna ili ne mari za njih. Voli on sa žabama i patkama u mulj, nego sa ševama, labudovima i orlovima u visine. Ipak je uvijek bilo duša, a ima ih i u naše posve zemaljsko doba, koje se zalijeću onamo gore. Nitko se od smrtnika, osim jedne Majke i njezina božanskoga Sina, ne nadje na samom vršku tih vrhunaca. Mnogi im ipak dospješe do pod vrh. Naši nadljudi, sveci . . . Hoćemo li i mi za njima? Zove nas glas Gospodnji: „Budite savršeni kao što je savršen Otac Vaš nebeski.“ Zove sve bez razlike.

A gdje su ti vrhunci savršenosti, u čemu stoji poglavito savršenost kršćanska? Zar je ona u postu, kostrijeti, i drugim spoljašnjim djelima pokore? Zar u molitvi, primanju sakramenata ili drugim svakojakim pobožnim činima? Sve su to pomagala, koja su potrebna da postignemo savršenost, ali sve to još nije ona sama.

Ili je možda savršenost u izvanrednim djelima i bljesku? Nipošto. Imali smo redovnika u našim krajevima, kojega su hvalili kao čovjeka odlične kreposti, koji se koječim isticao, pa je vrijeme pokazalo, da je sva ta kriepost bila glinenih nogu. On karikira danas sam svoj negdašnji redovnički život i priča, kako je s vrhunca dospio vrlo nisko . . .

Ili je savršenost u tom, da netko čini čudesa? Još manje. Čudesa su dar, davan svecima da pomažu druge, a ne da onjima samima daje ili povećava savršenost.

Kršćanska savršenost stoji poglavito u ljubavi.

Savršeno je ono što dobro postizava svoju svrhu. Savršeno je oko, ako dobro vidi, uho, ako dobro čuje, ura, ako dobro pokazuje vrijeme.

Savršen je čovjek, ako ima sve, što mu treba za njegovu svrhu. A čovjekova je svrha u tom, da se što uže združi s Bogom, da postane Bogu što sličniji. To pak čini u punoj mjeri tek ljubav, ona božanska sila, kojoj apostol Pavao pjeva pjesmu nad pjesmama u 13. glavi I. poslanice Korinćanima.

„Da govorim jezicima ljudskim i anđeoskim, a ljubavi nemam, to sam kao mjed, koji zveči, ili zvono koje zvoni. I da imam proroštvo i znam sve tajne i svaku znanost i da imam svu vjeru tako, te i gore premještam, a ljubavi nemam, ništa sam. I da razdam sve imanje svoje za hranu siromasima, i da predam tijelo svoje, neka se sažee, a ljubavi nemam, ništa mi ne koristi. Ljubav je strpljiva, milokrvna; ljubav ne zavidi, ne radi krivo, ne nadima se, nije častohlepna, ne traži svoga, ne ogorčava se, ne misli zlo, ne raduje se nepravdi, a raduje se istini; sve snosi, sve vjeruje, svemu se nada, sve trpi . . .“ Ta i takva visoka ljubav združuje čovjeka potpuno s Bogom, čini ga Njemu sličnim, u njoj je po tom čovjekova poglavita savršenost.

O dvjema zapovjedima ljubavi „visi zakon i proroci“, kaže Krist. Tko ljubi Boga, taj ljubi i sebe i bližnjega; taj vrši zakon, taj ne griješi. Ljubav i smrtni grijeh ne mogu se skupa naći u isti čas u duši; ljubav je u biti isto, što i milost posvetna.

Ljubav združuje u sebi sva dobra. Bez nje nema u duši natprirodnih kreposti, a gdje je ona, tu se nalaze sve. Ona ih ujedinjuje sve u sebi kao što se žice prede ujedinjuju u platnu. Ona je krepostima korijen, ona njihova snaga, njihova sveta vatra. Ona je poput orgulja, a kreposti su joj cijevi na koje svira skladnu pjesmu. I ta pjesma, lijepa u svojim počecima, može da se razvija do veličajnih, nedokučivih krasota.

Eto svetih vrhunaca savršenosti, na kojima stoluje kraljica — ljubav, gdje se zlate jabuke svih kreposti, gdje su izvori milosti, gdje pjevaju slavu neiskazane nade, gdje ima gnijezdo nebeski Golub . . .

Tko će se uspeti pod njihov vrh? Uz pomoć Božju svatko, koji to doista hoće, koji se ne plaši muka ni strašila na stirmenu putu. O tom po tom na ovom mjestu, kad već Bog da.

—O—

Internacionala.

Iz katol. djačke internacionala.
Prema rezolucijama Mariborskog sastanka započeli smo s dopisivanjem s kat. dačkim centralama svijeta. Dobili smo mnogo odgovora od kojih ćemo samo najmarkantnije citirati.

Englezi se silno raduju ideji jedne kat. d. internacionala, jer ona odgovara duhu „naše internacionala i nadnacionalne crkve“ — Španijci nam poslaše uz pozdravni brzojav jedno odulje pismo, gdje ističu, da je La confederación des Estudiantes Católicos

de Espana jedna od brojem najvećih dačkih organizacija cijeloga svijeta. Osim toga su oni u uskoj vezi sa španijsko-američkim republikama, kojima će oni slati vijesti o našem radu. — Francesca centrala u Montréal (Canada) poslala nam je uz veliko pismo nekoliko brošura i letaka. Iz ovih se razabire, da oni imaju organizaciju romanskog tipa t. j. posebne dačke centrale (kao Nijemci ili mi) nemaju, već su njihove organizacije učlanjene u omladinskom pokretu ili daci rade zajedno s omladincima u istim organizacijama. Geslo u njihovom radu je: pobožnost, studij i djelo.

Iz pisama i brošura, koje dosada dobismo provejava ponos, što njihove organizacije pripadaju univerzalnoj Crkvi. Skoro u svakom pismu se govori o dnevnoj sv. Pričesti i o socijalnom radu; o velebnom euharističkom i socijalnom pokretu, koji je sada uznjihao Crkvu Kristovu.

Drugom ćemo se prilikom radom tih grupa detaljnije pozabaviti.

Sada već možemo ustanoviti, da je rad kat. daštva cijeloga svijeta u glavnom isti: isti imaju cilj i isti im je neprijatelj.

Usljed ovog direktnog kontakta imati ćemo u našem radu uvijek pravu orijentaciju i velike perspektive, a i u organizatornom pogledu moći ćemo se okoristiti mnogim stranim ustanovama, koje su drugi narodi tek nakon teških kriza stvorili.

Praktičan rad za kat. univerbalizam.

Ozbiljno se radi o osnutku jedne kat. dačke internacionalne organizacije. Svaki srednjoškolar može u tom mnogo dobra učiniti, ako se već sada počne baviti študiranjem kojega stranoga jezika.

Jug. kat. dački sastanak u Mariboru predložio je ove jezike za internacionalu: engleski, francuski, njemački i koji slaven-ski jezik. Trebat ćemo u skoroj budućnosti ljudi sa znanjem ovih jezika. Učite, drugovi, to je najrealniji posao!

Austrijski katol. djaci o nama. U glasilo „Unser Weg“ (II/9-10; Winn 1920.) piše g. Mayr-Harting u svom članku „Tagung der Katholisch-jugoslawischen Studentenliga in Marburg“ i ovo: Jugosl. kat. daci nemaju organizacija, koje bi nosile posebne odore (Farbenstudenten). Njihovi akademici dolaze iz naroda i vraćaju se uvijek k svom narodu... Najveću pažnju posvećuju socijalnom radu u svom narodu... Uzorno djeluju ženske organizacije. Momenti, koji ih najviše vežu su: ljubav k narodu, socijalni i religiozni rad. Mnogobrojna vije-

ćanja raznih sekcija, kod kojih je prisustvovalo oko 2000 daka, dadoše sliku silnog unutarnjeg života i pokazase snažnu volju, da se principi vjere unesu u život...“

Bijela internacionala. Od 16.—20. lipnja ove godine vijećali su zastupnici kršćan. radničkih organizacija čitavoga svijeta u Haagu (Nizozemska). Na svom zborovanju osnovaše bijelu internacionalu. Ova broji za sada oko 4 milijona članova, a cilj joj je: materijalno i duševno potpomoći 4. stalež, na temelju enciklike Leona XIII. „Rerum novarum“. Predsjednik bijele internacionala je savjetnik Josef Scherrer iz St. Gallena (Švicarska), odlični član švicarskih kršćanskih socijala¹.

Ex Oriente.

Veliki slavenski djački sastanak u Pragu. Na godinu držat će se uz sastanak svega česko-slovačkog katoličkoga daštva u Pragu zajedno i sastanak slavenskoga kat. daštva. Na taj će sastanak stići i delegati francuskoga daštva. Za nas će imati ovaj sastanak važnost po prvoj ustanovnoj skupštini Čirilometodske Studentske Lige, kojoj su temelji položeni u Mariboru. Već sada upozorujemo drugove, da budu spremni na poziv naše sjeverne braće, da im vratimo njihov brojni posjet u Mariboru i uveličamo slavlje katoličke misli u Zlatnom Pragu.

G. F. Terseglav, poznati pobornik za zbliženje Istoka i Zapada, vratio se nakon 6 god. izbjivanja u domovinu. Svoj je boravak u Rusiji posvetio studiju ruskoga pravoslavlja, o kom je donio mnogo originalnih i dubokih pogleda. „Misli poslije šestgodišnjeg eksila“ objelodanio je u „Nar. Pol.“ Na povratku preko Zagreba održao je kat. daštvu predavanje o svojim dojmovima. Na koncu je predavanje u dirljivom apelu pozvao katoličko daštvo, da visoko drži barjak nepromijenjenog tisućljetnim borbama iskušanog katoličanstva. Da se ne da ustrašiti modernim protestantskim frazama o „pozitivnom kršćanstvu“. Da širokogrudnošću, postojanošću i razumijevanjem u metodu radi na izmirenju Istoka i Zapada u duhu vasašenstva Crkve.

Piscu „Excelsiora“ i „Zlate knjige“, našemu odličnom prijatelju i pomagaču na povratku u domovinu nazivamo srdačnu dobrodošlicu, a njegovom plemenitom radu želimo mnogo blagoslova.

Iz života Čehoslovačkog katoličkog daštva. Katolička je čehoslovačka dačka organizacija pokazala i ovih ferija živavu akciju za proširenjem i čvršćenjem svojih redova. Velikom manifestacijskim sastankom u Brnu, komu je prisustvovao pored velikog broja daštva i odličan broj čehoslovačke

¹ Njemačko daštvo. t. zv. Burschenschaft ima od pradžinih vremena svoje odore. Za vrijeme njem. borbe za oslobođenje 1813./14. su njihove organizacije mnogo pridonijele narodnom oslobođenju, ali danas su takve organizacije nesavremene, jer se duh kaste tako uvriježi među članovima, da postanu nesposobni za praktični socijalni rad.

¹ V. Das neue Reich II./43 Dr. Scheindler: Die christlichsoziale Bewegung in der Schweiz.

inteligencije s nadbiskupom praškim drom Kordačem na čelu, dala je snažnoga zamaha svojim redovima, a kao posljedica je osnutak desetak novih đačkih organizacija. Ustfedi Katoličkoga Studenstva československego održala je tom zgodom i svoju glavnu godišnju skupštinu.

Početkom srpnja je pak održan tradicionalni sastanak čehoslovačkih bogoslova na grobu sv. Cirila u Velehradu. I ako se nije taj sastanak odlikovao sjajem predratnih svečanosti, on je ipak donio važnu odluku čehoslovačkih bogoslova: osnutak „Saveza čs. bogoslovskih društava, koji stupa u „Ustfedi“. Tako je polučin jedinstveni front mladog čehoslovačkog klera i laikata, koji će bez sumnje biti najsigurniji zalag boljoj budućnosti katolicizma i njegove misije u Čehoslovačkoj.

Mariborski sastanak.

Svečano zborovanje.

Dostojan je uvod u mariborske svečanosti učinio dolazak prvih zborovalaca, — katoličkoga daštva. Posebnim je vlakom, stiglo u srijedu 28. srpnja preko tisuću katoličkih studenata i studenatkinja na mariborski kolodvor, gdje je uslijedio svečani doček. Makar je vlak imao 2 sata zakašnjenja, doček je katoličkog daštva bio veličanstven. Uz svirku glazbe i burno klicanje unilazio je vlak na stanicu, koja je bila upravo opsjednuta općinstvom. U ime mariborskih je Slovenaca izrekao pozdravni govor starješina dr. Juvan, na kom se ispred daštva zahvalio predsjednik K. D. Lige Kolarek.

Sam je mariborski đački sastanak započeo simboličkom staroslovenskom službom Božjom u bazilici oo. Franjevac, koju je služio križevački biskup dr. D. Nyaradi. Katolički su daci iz Zagreba uveličali ovaj čin skladnim pjevanjem, a iza toga održalo se Svečano zborovanje svega katoličkog daštva. Velika je dvorana Götz bila dupkom puna, kad je uz gromoviti pljesak uzelo svoje mjesto predsjedništvo zborovanja. Predsjednik je bogoslov Kolarek u pozdravnom govoru pozdravio ovaj veličanstveni nastup ujedinjenog kat. daštva i naglasio zadacu, koje ima da obavi mariborski sastanak. Pozdravni govor i pozdrav odličnim gostima dr. D. Nyaradiu povjereniku dr. Verstovšku, starosti čehoslovačkog Orla bratu H. Dolanskome, zastupniku hrvatskoga senatora dru Marakoviću i o. Padovanu pratio je burni pljesak, koji se razvio u spontano oduševljenje, kad se čitala poslanica Cca pokreta, dra Mahnića. Iza govora iur. Gal-kovskoga: „Idejne smjernice katoličke akcije“ pročitan je pozdrav poljskog daštva. U ognjevitom govoru, koji često prekidan dugotrajnim odobravanjem orisao je iur. I. Protulipac borbe katoličkog daštva za svoja načela. Kao protest protiv progona donesena je rezolucija, koja zahtjeva potpunu slobodu

kulturnog organizovanja za sve grupe pa i za katoličko daštvo.

Oduševljenje je za govora dra Nyaradia, koji je pozdravio nasljednike djela svete braće, brata Dolanskoga, koji je donio pozdrav čehoslovačke omladine, pa dra Marakovića, postiglo vrhunac u pozdravu mukotrpne Istre na usta o. Miloševića. Uz oštar protest proti talijanskom imperijalizmu poslan je ovaj brzoglasni pozdrav na Regenta: „Predstavnik ujedinjenoga naroda i prvog sina slobodne Jugoslavije sa svog manifestacionog zborovanja u Mariboru pozdravlja organizirano Jug. Kat. daštvo“. Vodu se pokreta dru Mahniću pozdravilo brzoglasom: U borbi za katoličku ideju i kristijanizaciju šalje s mariborskog slavija svom omiljelom vodi izraz sinovske odanosti Jug. Kat. daštvo“.

Pjevanjem „Lijepe naše“ i „Bože pravde“ završena je ova prva prekrasna manifestacija katoličkoga daštva.

Akademsko zborovanje. U prisutnosti od preko 150 akademičara iz sviju naših društava otvorio je zborovanje akad. sekretar iur. Šimetin pozdravivši prisutne drugove i naglasivši važnost ovog sastanka. Predsjednik bio izabran iur. Prykril. Akad. je sekretar podao opširno izvješće o životu i radu naših akad. društava u prošloj škol. godini. Zatim je drug Žaren eksp. akad. („Jug“) govorio o „studiju socij. problema i praktičnom socij. radu u akad. društvima“. Predavanje je bilo nada sve zanimljivo, stvarno i predavač je pokazao duboko poznavanje predmeta. Nakon toga je drug Papež iur. („Danica“) iznio u detaille svoje mišljenje o „reorganizaciji akad. društava“. Referat je trajao preko 1 sat i izazvao opširnu i stvarnu debatu, u kojoj su učestvovali predstavnici sviju naših akad. društava.

Na zborovanju su primljene ove rezolucije.

1. Jugoslovenska katol. akad. društva se lahko dele u dvoje ali već društva, kakor hitro prekoračijo število 50 članov.

2. V Jugoslov. kat. akad. društva se sprejmejo samo oni akademiki, ki so načelno katoliškega prepričanja in ki se pred vstopom v društvo pismeno zavežejo, da hočejo po svojih močeh v društvu sodelovati.

3. Odgoja društvenih novincev naj bo temeljita in naj se poveri zglednemu starejšemu članu, ki ga voli občni zbor.

4. Odločno se svetuje, da bodi vsak član jugoslovenskega kat. akad. društva tudi član telovadnega odseka Orla.

5. Društva v inozemstvu naj posvete posebno skrb strokovni znanstveni izobrazbi svojih članov.

6. Posamezna jugoslovenska kat. akademična društva, posebno tista, ki se nahajajo v istem univerzitetnem mestu, naj bodo medseboj v najtesnejši zvezi.

7. Jugoslovenska kat. akad. društva naj posvetijo posebno pozornost praktičnemu udejstvovanju verskega prepričanja. Uvedejo naj se redna mesečna sv. obhajila. Članom

se toplo preporuča, da so v svrhu lastne samovzgoje člani akademične marijanske kongregacije.

8. Vodstvo zunanjega dela se poveri odseku, ki ga v vsakem univerzitetnem mestu sestavljajo bratska akademična društva.

9. Izdelajo naj se kolikor mogoče enotna pravila in enoten poslovnik za vsa jugoslovanska kat. akad. društva.

Bogoslovsko zborovanje. Prisutni presv. gg. biskupi: Dr. Jeglič, Dr. Napotnik i Dr. Nyaradi, delegati 14 bogosl. zborova i velik broj hrv. i slov. bogoslova. Pravoslavni bogoslovi iz Srem. Karlovaca bili su zastupani s 3 bogoslova. Glavna mu je svrha bila: unifikacija svih svjetov. i redovničkih zborova u bog. sekretarijatu, prihvati jedinstvenih pravila za sve zborove te jedinstveni nacrt savremenog bogosl. rada. To se i postiglo ovim zborovanjem.

Bogosl. sekretar J. Mokrović podao je izvještaj o radu sekretarijata, koji se u glavnom kretao oko reorganizacije pojedinih zborova, izgradnje jedinstvenih pravila za sve zborove te unifikacije svih svjet. i redov. zborova.

Drug je Gašpert u ref. „Smjer i način rada u bogosl. zborovima“ iznio svrhu, zadaću i cilj bogosl. društva. Zborovi moraju postati strogo organizacije kat. pokreta za bogoslove. Svrha je zborovima što i kat. pokretu: Restaurare omnia in Christo, no bliža im je zadaća, koja odgovara svrsi: odgojiti sposobne, poštivne i ustrajne radnike-svećenike za kat. pokret. Taj cilj jest princip jedinstva s kat. pokretom. Zatim razlaže praktični način rada u zborovima. Preporuča sekcije, zajednička mjesečna sijela s idejnim i informativnim predavanjima, dužnost odbora i potrebu čvrste veze sa sekretarijatom. Načela pokreta katolicizam, patriotizam i demokratizam treba da su u zborovima najradikalnije provedena. Tako će uistinu biti zborovi organizacije kat. pokreta za bogoslove i to će jedino podati kat. pokretu čvrst oslon i biti jamstvo njegove budućnosti.

Na podlozi ovog referata prihvaćena su jedinstvena pravila sastavljena u duhu kat. pokreta prema rezoluciji:

I. Bogoslovska društva usvajajući orijentaciju, da imaju biti organizacije katoličkoga pokreta za bogoslove prihvaćaju u tom smislu izrađena u bitnim točkama jedinstvena pravila, koja će preudeliti prema svojim lokalnim prilikama.

— Ovdje je evo baza odgoja nove svećeničke generacije. Sva dosadanja pravila bogosl. društva s raznim ideologijama i nacrtima — padaju.

Drug P. Kovarić „Kaj nam je poleg bogosl. študija in askeze najbolj potrebno“ istaknuo je savremeno djelovanje bogoslova i nanizao u više točaka, prema duhu i potrebi vremena, specijalno zanimanje bogoslova u teor. i prakt. radu. U svezi referata prihvaćene su rezolucije:

II. Vsako bogoslovsko društvo se mora truditi, da učlani vse bogoslovce svojega zavoda.

III. Da udejstvi vsak svoje delovne moči je treba v društvu delo vedno specializirati.

U ref. „Uloga bog. zborova u Ligi“ (fra R. Mikulić, Mostar) naglasio je referent štovanje auktoriteta, dizanje kat. radikalizma i pravog crk. duha u redovima daštva te potrebu jače suradnje bogoslova u dačkim glasilima. U smislu referata i nakon debate o redovničkim zborovima stvorene su rezolucije:

IV. Redovnički bogoslovski zborovi napuštaju misao, da osnuju u Ligi posebni sekretarijat ili možda posebni Savez. U Ligi ostaje i dalje samo jedan bog. sekretarijat za sve svjet. i redov. bogosl. zborove.

V. Stavljaju se ozbiljno svim zborovima na srce, da što življe surađuju u dačkim glasilima osobito teološkog i duhovnog sadržaja.

U eventualijama pretreslo se pitanje sjemenišnih srednj. organizacija. Ovim zborovanjem udareni su temelji i zacrtane smjernice savremenoj orijentaciji i jedinstvenom zajedničkom radu svih svjet. i redov. zborova. Presv. gg. biskupi Dr. Jeglič i Dr. Napotnik snažnom inicijativom: Omnia restaurare in Christo — samo još učvrstite naše uvjerenje, da budemo poštivni radnici i u vinogradu Gospodnjem i u zajedničkom nam kat. pokretu. J. Mokrović, sekretar.

Srednjoškolska zborovanja u Mariboru. To je bio prvi veličanstveni sastanak svega jug. kat. daštva. Iza rata rascjepkani, u vrlo slabom kontaktu, svi smo se u Mariboru okupili, da dademo temelj budućem radu, da odgovorimo na nove potrebe, koje su s vremenom i prema novim prilikama nastale. U tom smislu razvijao se tok svih zborovanja.

F. Vrtovec jezgrovito izlaže principe našega pokreta. Naglašuje radikalni katolicizam, kao izvor svega rada. Socijalno pitanje izvire iz vječnih etičkih načela. S našim je načelima usko spojen demokratizam, koji je star, kako je kršćanstvo staro i nov, kako je kršćanstvo novo. Čuvanje kulturnih, ekonomskih, povjesnih i t. d. tradicija i pojedinosti našega naroda jest naš nacionalizam, a težnja za pripojenjem više socijalnih cjelina u jedan organizam i njega zadojiti kršć. idejama — to je naš internacionalizam.

U današnjem boju ideja neka nas diže pjesma ljubavi, čovječstva i harmonije: Bog, domovina, čovječstvo!

D. Zudenigo je iznio tačne podatke o našim protivnicima, što se grupiraju na srednjim školama. S njima ćemo imati velike borbe, koje se mi ne trebamo bojati, jer imademo istinu, ideje, Kristov idealizam i ljubav — presv. Euharistiju; i mi ćemo pobijediti.

Budući da nije bilo referenta J. Likovića, razložio je D. K. postanak i razvitak Sokola u stranim zemljama i kod nas. Sokol je u

početku bio narodna vojska, a kasnije je postao nosilac slobodne misli.

A. Franulović iznosi prikaz, kakav bi morao biti rad u našim organizacijama. Napose ističe lučenje starijih članova od mladih, jer svaki ima druge duševne potrebe i naglašuje potrebu ideoloških predavanja.

Protrivši tako s teoretske i praktičke strane principe i rad našega pokreta, stvorile su se nakon živih debata, konkretne rezolucije¹. S veličanstvenim ovim sastankom u Mariboru, koji je donio u naše redove novu svežinu, možemo biti potpuno zadovoljni, a na nama je, da oduševljenje prenesemo na živi rad za naše ideje.

Žensko zborovanje. U Mariboru sašale su se družice po prvi puta iz svih krajeva slobodne domovine, da se upoznaju, da uz čvrsti stisak sestrinskih ruku zajamče rad u budućnosti, te da složnim silama pođu napred.

Predavanja su bila tako udešena, da sve družice dobro upoznaju katolički pokret, da i najmladje shvate uzvišene ideje katoličke akcije, te od iskusnih družica prime upute u praktičkom radu.

Družica Poldi Gulin referirala je „o potrebi osnivanja kat. dač. ženskih organizacija.“ Predavačica ističe, da samo organizacija može da odgoji inteligentne žene, koje će raditi u kat. pokretu. Srednjoškolska organizacija mora da stvori ženu, koja će biti voljna i sposobna, da podnese i najveće žrtve za svoje kat. ideje.

Gospodin je dr. Ljubomir Maraković prikazao „Početke kat. dač. pokreta u Hrvatskoj.“ Tako nam je dao potpuni pregled razvoja katoličke akcije od njenoga početka do danas.

O kat. ženskom pokretu u Hrvatskoj referira Mirka pl. Pečić, te podaje pregled svih kat. ženskih društava do konačne centralizacije u „Kat. ženskoj svezi“. — Zatim prelazi na dač. kongregacije i organizacije, te o potonjima daje kratak historijat.

Osobitim zanimanjem pratile su družice čitanje izvještaja pojedinih organizacija iz kojih se zrcalo sav njihov rad,

Družica Fanika Šušteršić u svom referatu „kako treba voditi organizacije“, razlaže, što je srednjoškolska organizacija i povlačeći paralelu između nje i ostalih organizacija daje upute o vodstvu.

Nadalje je mariborska org. pripravnica fingirala sjednicu s predavanjem, kojega je održala P. Župevc, pod naslovom „ali spada ženska v politiko.“ Družica razlaže, kako je potrebno, da žena zadobije ona prava, koja je idu kao državljanu, učiteljicu, majku, radnicu. — Fingirana je sjednica pružila lijep primjer mladim družicama, kako se vodi sjednica.

Da dobijemo bolji pregled ženskoga pokreta u Sloveniji, referirala je družica

Melita Pivec, „o ženskom kat. pokretu u Sloveniji.

Seniorka Ivka Marušić, prikazuje „praktični rad u narodu“. Družica iznosi mnoge praktične upute u tom smjeru svima, a napose mladim učiteljicama, koje polaze u narod.

Nakon nekoliko toplih riječi predsjednice, zaključeno je zborovanje pjesmom zahvalnicom „Tebe Boga hvalimo!“ Pjevalo je trista sestara — jedne misli — jedne volje!

Zborovanja počastiše svojim pohodom presvijetla gospoda biskupi: dr. A. B. Jeglič, dr. M. Napotnik, dr. D. Nyaradi, dr. I. E. Šarić.

Rezolucije:

1. Jugoslavenske kat. učenice na svom prvom općem sastanku u Mariboru odlučuju, da će nastojati, da na svim ženskim srednj. školama osnuju organizacije, koje će raditi u dač. kat. pokretu sjedinjene u centru J. K. D. L.

2. Dužnost je katoličkih učenica kao budućih kulturnih radnica, da se uz svoj školski rad spremaju za prosvjetno i socijalno djelovanje u narodu po katoličkim principima.

a) Zato je potrebno, da na svakoj ženskoj srednjoj školi bude org. kat. učenica.

b) Tu org. ne valja indentificirati s kongregacijom, kojoj je zadaća da goji nutarnji duhovni život.

c) Odlučuje se, da sve organizirane učenice budu u kongregaciji ili kojem vjerskom društvu.

3. Organizacije vodi izravno ženski sekretariat, zasebno od organizacije kat. učenika.

a) Gdje ima dovoljan broj učenica korisno je da bude posebna organizacija za učenice viših razreda, a posebno za učenice nižih razreda. Dakako da su te organizacije u uskom dodiru. Navlastito neka starije učenice redovno dolaze na sastanak mladih, da pomažu i vode mlade družice.

b) u organizaciji neka se osnuju prema potrebi sekcije: religiozna (euharistijska), literarna, socijalna, karitativna, gimnastična, zabavna i sekcija narod. veziva.

c) Dužnost je organizovanih članica, da drže i šire svoje organizatorsko glasilo.

4. Organizacije jugoslavenskoga katoličkog daštva su snažni odgojni faktor i zato ih škola ne smije smetati; a jer su te organizacije sredstvo, da se u članovima razvije socijalni smisao, to ih ni država, kao veliki socijalni organizam, ne smije sprečavati, pogotovo, ako dopušta slobodnomu dačku organizaciju.

Pozdravno veče kat. djaštva. Uvečer prvoga dana dano je u dvorani Götz pozdravno veče, koga uz brojno općinstvo posjetišu biskupi dr. Jeglič dr. Napotnik i dr. Nyarady i dr. Šarić. Predsj. Lige Kolarek predao je vodstvo večera min. na rasp. dru Jankoviću, koji je uspješno vodio ovaj topli pozdrav katoličke inteligencije omladini. Uz govore biskupa dra Jegliča, dra Napotnika i

¹ Rezolucije ćemo u drugom broju „Zore-Luč“ donijeti.

dra Šarića pozdravili su omladinu nar. poslanici dr. Hohnjec i Vesenjak, predsj. O. Fr. Pirc, komisar dr. Leskovar, povjerenik dr. Verstovšek i zastupnik američkih Slovenaca Grdina.

U isto je vrijeme držan i komers. kat. studentkinja u velikoj dvorani zavoda školskih sestara, koga počastiše posjetom supruge komisara dra Leskovara, čitav episkopat, predsjedništvo Orlovske zveze i slovenske seniorke.

Zborovanje ferijalnih društava. Referent za prosvjetna društva, theol. A. Kordin otvori zborovanje naglasivši, da je ovo zborovanje kulturnih radnika, koje zahtijeva njihov jedinstveni nastup. U ovom izvještaju podaje pregled i ocjenu rada i ustrojstva ferijalnih društava. Iza referata med. Flegera o dosadanjem prosvjetnom radu hrv. društva, u kom je istakao potrebu pobijanja analfabetizma i čisto kulturnoga rada, razvila se debata o načinu sudjelovanja akademičara u prosvjetnom radu pomoću izdavanja poučnih predavanja. Zborovaoci su se složili u mišljenju, da je prosvjetni rad bezuvjetno potreban prije svakog političkog rada. On je njegov temelj. Slijedio je referat theol. Ahčima o kulturno soc. delu kat. dijakova, te nacrt druga Kordina o reorganizaciji ferijalnih društava. U prosvj. radu moraju sudjelovati i svi srednjoškolci. Podrobni se rad neka organizuje u prosvj. društvima preko podružnica, a sav đački prosvjetni rad ima biti povezan u prosvjetnom sekretarijatu J. K. D. Lige. Osim toga sva prosvjetna društva moraju ostati u najužem saobraćaju s S. K. S. Zvezom, dotično s H. K. N. Savezom, kao centralama svega prosvjetnoga rada.

Dogovor za osnutak Kat. Djačke Internacionalne Unije. Zborovanje je otvorio dr. Lj. Maraković pozdravivši brojne i odlične posjetioce nesamo iz redova društva nego iz redova starijeh. Pozdravio je i delegate češkoga i austrijskoga društva kao i zastupnike Kath. Weltverbanda dra Färbera iz Münchena.

St. phil. Ivan Merz je u referatu koga ćemo donesti u drugom broju iznio pored historijata pokušaja za Internacionalu i programatsku bazu, na kojoj mogu da sarađuju svi kat. đački pokreti svijeta. Sastanak je jednodušno prihvatio predloženi nacrt pravila Kat. Djačke Internacionalne Unije, koja ima da uz međusobnu idejnu pomoć daje svojim članovima i ekonomske olakšice u svrhu međusobnog upoznavanja i studija. Kao jezike saobraćaja predložio je engleski, francuski, njemački i jedan slavenski jezik.

Sastanak je pozdravio i kol. Mayr-Hartina iz Wiena.

Predstavnički sastanak J. K. D. Lige. Sastanak je otvorio predsj. Lige theol. Kolarek i poslije izbora predsjedništva zborovanja u koje su ušli M. Petrović i S. Papež, prešlo se na konstataciju delegata. Bila su

zastupana sva akademska društva osim „Dana“, svi zborovi te pokrajinski delegati organizacija.

Iz izvještaja pojedinih odbornika, koji su zatim slijedili, moglo se razabrati, da je radom odbora učinjen znatan korak u konsolidaciji naših redova. Predsj. je u svom izvještaju podao preglednu sliku svega rada koji je išao u prvom redu za tim, da afirmira „Ligu“ kao reprezentanta svega jug. kat. društva kod mjerodavnih faktora i to pred episkopatom, pred vladom i pred širokom javnošću, domaćom i stranom. U tom je polučeno više većih uspjeha, od kojih je najvažniji sam mariborski sastanak. Radom prema unutra pobrinuo se odbor za orijentaciju u svim aktuelnim pitanjima, a izašljanjem delegata po organizacijama učvrstio je vezu jedinica prema centrali. Kao rezultat toga rada je uspostava i osnatak novih organizacija, osobito ženskih. Življa cirkulacija pokreta opazala se i iz izvještaja pojedinih sekretara, koji su mogli izvjestiti, da se stanje društva približuje, a ponekad i nadmašuje rad pred ratom.

Blagajna pokazuje stanovitu aktivu. Delegati su pretresali pojedine izvještaje svojim opaskama i primili ih do znanja izrazivši radu predsjedništva i zapisničku hvalu.

U daljnjem je toku sastanka uzeto u pretres pitanje osnivanja Cirilo-Methodske Studentske lige, a u savezu s time i pitanje koje je potakao „Krek“ iz Praga, S braćom je Čeho-Slovacima postignut na temelju dogovora sporazum, prema kojemu udoše Ustredi Katoličkoho Studentstva Československeho i naša „Liga“ u Cirilo-Methodsku Studentsku Ligu, sa sjedištem u Pragu. U provizorni upravni odbor, koji će voditi poslove do definitivnog rješenja, birana su s naše strane 4 delegata.

Predsjednički je sastanak odobrio rezolucije pojedinih zborovanja dodavši im potrebne korekcije. Osobito je prihvatio zaključak, da J. K. D. Liga pristupa u Kat. Inter. Đačku Uniju, koja će imati sjedište u Fribourgu u Švajcarskoj. U „Uniju“ ulazimo kao ravnopravni članovi saveza s jednakim pravima.

O internim je pitanjima donio sastanak više rezolucija. Tako se svake godine ima dan 8. prosinca slaviti u svim mjestima kao „Kat. đački dan.“ Polovicu prihoda toga dana ima svaka organizacija predati u blagajnu Lige. Dosadašnji se referat za prosvjetna društva pretvara u prosvjetni referat s proširenim djelokrugom oko izdavanja „Putne liste“, savežno s time naglašuje predst. sast. J. K. D. Lige, da smatra Fer. Đački Savez partijskom grupom, kojoj stoga ne može dati pravo reprezentacije svega jug. društva. Riješenje o formi i smjeru glasila predao je anketi, koja ima to riješiti na vrijeme. Biran je i odbor od 3 lica sa zadatkom, da dovede pitanje pravila do kraja. Članovima organizacije se toplo pre-

poruča, da svi stupe bilo u Mar. kongr. ili u koje religiozno društvo.

Konačno je predst. sastanak donio odluku, da se pitanje „Kreka“ prepusti autoritativnom riješenju jug. episkopata.

U novi upravni odbor birani su: predsjed. N. Kolarek, cand. theol., sekretar J. Ilic, cand. iur., bogosl. sekretar J. Mokrović, cand. theol. i srednj. sekretar B. Nikolić, iur., ženska sekretarica L. Gulin, st. med., tajnik M. Soljačić, iur., blagajnik Mišo Paje, st. for., prosvj. referent J. Urlič, iur., ref. za inozemstvo J. Merz, cand. phil.

Anketa za glasila. Prema zaključku predsjed. sastanka sazvana je u Zagreb za 7. i 8. rujna o. g. anketa delegata, koji su imali riješiti pitanje izdavanja glasila. Nakon svestranog je razmotrenja prilika zaključeno, da se izdaje jedinstveno glasilo J. K. D. Lige za čitavo jug. kat. daštvo, koga je obvezan da drži svaki kat. dak. Redakcija je u Zagrebu. List se zove Zora-Luč, a uređuje ga redakcioni odbor u koji su izabrani M. Petrović, M. Soljačić, I. Protulipac, te jedan član S. O. Z. iz Ljubljane. Za slovenske je narudžbe preuzela upravu S. O. Z. u Ljubljani, a za ostale Domagoj u Zagrebu.

Iz bogoslovnog sekretarijata.

Sekretarijat moli sve i svijet, i redovni zborove, da

1. Dolaskom u zavod odmah najave svoj sastanak sekretarijatu.

2. Svaki zbor neka pošalje točan popis svojih članova i sastav čitavoga odbora.

3. Svaki zbor dužan je, držeći se rezolucije i jedinstvenog nacrtu, na prvom odborskom sjelu urediti i provesti nova društvena pravila. Čim se ova urede, treba da ih sazvana skupština od svih članova potvrdi. Pravila imaju se svake godine na prvoj redovitoj godišnjoj skupštini pročitati.

4. Svi su zborovi dužni poslati što točniji izvještaj o ferijalnom radu svojih članova. Svaki zbor neka zatraži od svakog pojedinog člana pismeni izvještaj njegovog ferijalnog rada. Sumirajući sve ove izvještaje u jedan — poslat će sekretarijatu.

Drugovi! Odgoja naših članova ovisi o vodstvu pojedinog zbora, podjeli rada i čvrstoj vezi sa sekretarijatom.

J. M. Sekretar.

Iz srednjoškolskog sekretarijata.

Zahtijevamo od svake organizacije:

1. Da odmah spremi popis članova i odbora za ovaj semestar, te adresa dopisnika sa sekretarijatom.

2. Da pošalje što prije iscrpni prikaz o prilikama na dotičnim školama, te o kretanju i organizaciji protivničkog daštva.

3. Da pošalju što opširnije podatke o pokojnim drugovima, koji su u posljednje vrijeme preminuli.

4. Da na prvom svom sjelu referiraju o našem slavlju u Mariboru, ako to još nijesu učinili.

Srednjoškolski podsekretarijat u Ljubljani. Radi bolje podjele rada i što revnijeg obilaženja organizacija našla je Liga za shodno, da uredi podsekretarijat u Ljubljani. Slovenske će se organizacije na nj obraćati. Adresa Ljubljana, Ljudski dom.

Šifre za organizacije javit će se pismeno. Izvještaji se lanijski ne mogu uvrstiti, ali je nužno da se spremne, koji već to nijesu učinili.

Razglednice dra Eckerta, dra Rogulje i dra Mahnića naručuju se kod g. dr. Stj. Markulina, odvjetnika u Zagrebu, Kurelčeva ul. 3. Razglednice su vrlo ukusno izrađene, a stoje samo K 2— po komadu. Za međusobno su dopisivanje i širenje naše svijesti vrlo zgodne.

20% popusta imaju svi naši organizirani drugovi i org. ako samo to naznače pri naučbi kod ovih knjiga:

1. „Savremena pitanja“ (naručuje se kod „Hrvatske tiskare F. P.“ Mostar).
2. Kod svih godišta „Hrv. Prosvjete“.
3. Kod „Knjiga katol. života“.

Također taj popust vrijedi i pri raspačavanju od više komada. Raspačavajte našu štampu!

„Priroda“ je list framazonerije. Na upit nekih drugova, kako da se vladaju prema tome listiću, budući da ga profesori u velike njima naturivaju, odgovaramo, da ga najradikalnije bojkotiraju. Oživimo staro geslo: Ni filtra za protivničku štampu.

Adrese za međusobno dopisivanje organizacija izaće u Vijesniku ili će se javiti pismeno.

Dopisivanje sa sekretarijatom ima biti živo. Želimo uza sve to prikaz duha organizacije nego li suho nabranje arapskih brojeva. Božo Nikolić o. g. sekretar.

Iz ženskog sekretarijata.

Drugarice! Sve što živi i bitije, radi bilo u koju svrhu i na kojegod način. Razumni stvorovi teže za izvjesnim ciljem, pa kad ih duh njihovih ideja posvema prožme, spremni su prinijeti i najveće žrtve, da ostvare svoje ideale. I mi se borimo za svete ideale, zato ih moramo ostvariti! Da to uzmožemo potreban je neumoran rad. Za svaki je pak rad potreban točan raspored, ako hoćemo, da on bude uspješan i da nam donese zdrav plod. Zato i vi, družice, izradite program za svoj rad u ovoj školskoj godini. Osobitu pažnju posvetite na razvoj kat. pokreta. Obilje materijala za ovaj studij naći ćete u starim godištimu Luči i Zore. Mislite uza to na rezolucije stvorene na prvom našem sastanku u Mariboru. Ondje

smo uz ostalo odlučile, da ćemo ošnivati org. na svim školama, gdje god nam bude moguće. Sad već početkom godine počnite ozbiljno raditi, da naše odluke ne ostanu samo na papiru, nego da ih doista u život privedemo.

Točno izradjeni program kao i mjesečni izvještaj šaljite što skorije sekretarici Poldi Gulin, Draškovićeva ul. 3.

Djački svijet.

Orijentacija jugoslavenske omladine. Danas stojimo pred novom orijentacijom jug. omladine. Partijsko-politički organizirana jug. omladina nije ostala zadovoljna sa djelovanjem stranaka čijom se pristalicom smatrala. Počelo je povlačenje, neutralizovanje. Dokaz: lanjski izbori za jug. akad. potporno društvo na zagrebačkoj univerzi. Zajedničarska „Liga“, koja je u prvom semestru prošle škol. godine brojila više stotina članova, dovela je na izbore samo 57 pristasa. Isti pojav opazio se i kod demokratske omladine. Prevladali su neopredjeljeni elementi, oni vode glavnu riječ među omladinom. Dok tako s jedne strane partijsko-politička dioba među omladinom gubi teren, s druge se strane zapaza kulturno diferenciranje. U Sloveniji se taj pojav vidi već više vremena. Uporedo s ojačanjem omladinskih vrsta katoličkog naziranja provodi se među srednjoškolskim daštvom organizacija „svobodomislne omladine“. Ova je održala prošle škol. godine svoj sastanak u Celju, a preko tobože neutralnog „Ferijalnog saveza“ tražila je dodira s hrvatskim i srpskim daštvom. U isto gotovo vrijeme javljaju se na zagrebačkoj univerzi dva kluba s izrazitim slobodoumnim i naprednjačkim karakterom: „Janušić“ prenesen s Rijeke u Zagreb, a isto tako i „Triglav“ iz njemačkog Graca. „Janušić“ se malo po malo uvukao u ABC-klub i brzo zagospodovao njim. Treba još napomenuti, da su svršetkom prošle škol. god. slovenski akademici zagrebačkog univerziteta istupili iz demokratskog kluba „Jugoslavije“ radi toga što se klub nije htio staviti na antisemitsko stanovište. Slovenci, koji su istupili približili su se „Triglavu“. Akademici su međutim od sada istupali, tako je bar izgledalo, odjelito od srednjoškolaca, dok se nijesu našli skupa na mariborskom sastanku, kojega su održali prigodom nedavnog sokolskog sleta. Srednjoškolci su prije toga održali svoj zasebni sastanak u Varaždinu. Tamo su bili zastupani i hrvatski srednjoškolci. Nego u Mariboru je izbio nešto vrlo karakteristično na javu obzirom na novu orijentaciju liberalnog daštva. Zaključeno je, da se održi kongres cjelokupne slobodoumne Jugoslavije, a mandat za pripravu toga kongresa upadno je predan klubu „Janušić“, dok je mimoiden, i ako je mnogo brojniji, demokratski klub „Jugoslavija“.

Perspektiva je budućnosti jasna: Jug. kat. daštvo potpuno je izgradilo svoju orga-

nizaciju. Predstavnik je te organizacije „Jug. kat. dačka Liga“. Organizacija ovoga daštva pojav je svoje vrsti; tu je jedan solidni, disciplinirani i nepredobivi front. Taj front stoji i ostaje. Komunistički pokret među omladinom, koji se u početku bio silno razmahao preko „dačkih vijeća“ malo se po malo stišao i ograničio gotovo isključivo na akademsku omladinu. Organizatornog smisla i žilavosti ne fali međutim ni njemu, pak će se i on, i ako ne u većem opsegu, održati. Pridolazi još i najnovije gibanje liberalnog daštva, koje stvara treći front tipa nekadašnjeg naprednog daštva, što se kupilo oko „Hrvatskog daka“.

Orijentacija jug. omladine ušla je u pravu kolotečinu.

Iv. Iz neoslobodjene Jugoslavije - Zadar. Očekujući dan po dan Vaš odgovor na naše pismo glede informacija za fer. sastanak, još ga ne dobismo. Jedino privatnim putem doznasmo za mjesto i datum sastanka. Tako na temelju tih privatnih informacija naš Zbor ostajući vjeran svojim tradicijama, kad se radi za našu stvar, smatrao je dužnošću, da, i ako uz ogromne političke i financijske poteškoće, pošalje svoje delegate na mariborsko slavlje.

No kako Vi svi dobro znate, kolikim smo neprilikama mi svi i svaki pojedinac ovdje u neoslobodjenoj domovini izvršeni, desilo se, da su i naša dva druga delegata na polasku za sastanak prigodom talijanskih ispada protiv nas u Sibeniku uhvaćena.

Zato Vas umoljavam, da pred bratskim zborovima opravdate naš izostatak na mar. sastanku, a zagrebačkom Zboru stavljamo na srce, da nas zastupa, gdje god bude potreba. Godišnji se izvještaj nalazi kod uapšenih drugova.

Braćo! Ako uopće znate za naš 20 mjesčni martirij pod našim nepozvanim dinuđmaninom, ako želite dobra svojoj jednokrvnoj braći s plavetnih žala sinjega Jadrana, ako uopće ljubite vaše suboriorce za najsve-tije ideale vjere i doma, — poslušajte naš očajnički vapaj budeći svagdje svijest, da nas se mora jednom osloboditi. Dajte, da kucne jednom dvanajsta ura!

Uz očajnički pozdrav svih Vaših odanih suboriora.

A. S.

Zagreb — „Domagoj“. Na svojoj glavnoj skupštini od 8. VII. 1920. konstituirao se za zimski semestar 1920./21. sljedeći odbor: Predsjednik: Nikola Galkowski iur. Podpredsj.: Jože Ilc phil. Tajnik: Božo Nikolić iur. Blagajnik: Ante Raguz med. Knjižničar: Marko Soljačić phil. Arhivar: Gašpar Labaš iur. Revizori: Jože Marjetić i Mirka pl. Pečić pharh.

Vrlo je malen broj časne braće domagojaca ostao preko ferija u Zagrebu, te radi toga se i ne može da iznese jedna pregledna slika rada. Po provinciji su mnogi drugovi radili na prosvjetnom polju, što spada u izvještaj ferijalnih društava. Većina je drugova učestvovala na sastanku u Mariboru.

Sada se drugovi istom vraćaju od kuća, te ćemo moći već ovaj mjesec, da započnemo sa redovitim društvenim radom i — što nas po svoj prilici čeka — borbom sa svim liberalnim frakcijama na sveučilištu.

U zadnje nam vrijeme pogubi smrt našeg dragog člana Josipa Pogačića, o čijoj smrti javljam na drugom mjestu.

Domagoj ove godine ostaviše mnogi stariji članovi bilo dovršivši svoje nauke a neki odoše na strana sveučilišta. Nadamo se jednom izvjesnom broju već odgojenih bruceša iz naših organizacija.

Domagojci su kao i uvijek pokazali svoju disciplinu pristupivši korporativno svi Pričesti i akademiji u počast našeg prvog borca i učitelja biskupa Mahnića. **Nikolić.**

Zagreb — S naše srednje škole. Društvo, koje abstrahira od velikih filozofskih i religioznih ideja koje su jedino moguće da preporode naš truli privatni i javni život, udarile su pečat svemu našem srednjoškolskom daštvo.

Škola je za dake nuždan teret. Nema ni govora o savjesnom proučavanju gradiva, a pogotovo ne o kakvoj privatnoj izobrazbi, koja bi proširivala uzani horizont daka. Pa osim naših katoličkih organizacija na kojem zavodu postoji kakva druga kulturna ili socijalna organizacija? Možemo tek zabilježiti ovdje ili ondje koji reprezentativni ples, zatim veliki broj dačkih nogometnih klubova. Ima pojedinaca, bijelih vrana, koji inalo ozbiljnije shvaćaju izobrazbu, ali ti zalaze u ekstreme: ili su astronomi ili glazbenici. Porazna je također činjenica što u našoj mladosti imade malo pjesnika, ta što je život mladosti bez poezije?

Naša škola ne uzgaja. Sretni smo, kad ne moramo konstatovati negativne činjenice. Pa otkud da škola sebi u današnjoj formi prisvaga monopol na uzgoju? Pomislite: vjeronauk, izuzevši IV. i VIII. razred, gdje se uči higijena, imade od svih predmeta najmanje sati na tjedan. I on nije ništa više nego predmet. Satovi vjeronauka često se proigravaju, a ako su dosadni, — prospavaju. Često je nedjeljom školska misa bez propovijedi. Daštvo dolazi u školu bez valjanog roditeljskog uzgoja. Škola ga ne uzgaja. Ono je na po divlje. S bolom u srcu gledam moralne krize mladića, koji su u ranijoj dobi imali barem neki religiozni uzgoj a sada od njih postaju ponajviše seksualni mekušci. Takvi su buduću stupovi Jugoslavije.

Sasvim je razumljivo, da naše katoličko društvo u takvim prilikama ne može biti veliko brojem. I u samim se organizacijama opažaju članovi, koji su prema svemu dosta pasivni. Ali oni, za koje možemo reći, da su uistinu naši, odlikuju se istinskim, širokogrudno shvaćenim katolicizmom i ako su često u nedostatku religioznog uzgoja, upućeni više manje na sebe, njima dostaje jedna riječ: Credo, da ne klonu, nego da se bore do pobjede. **C.—x.**

Vijesti.

70. rođendan biskupa dra A. Mahnića. Sedamdesetgodišnjicu je svoga Vode proslavilo kat. daštvo prema želji biskupovoj zajedničkom sv. pričestu. Osim toga je vodstvo Lige izaslalo deputaciju k Presvijetlom, koji se nalazi na liječenju u Zagrebu. Sijedi se biskup sa suzama zahvalio na čestitkama kat. daštva. Tom je zgodom stavio biskup svemu daštvo osobito na srce, da nada sve čuva jedinstvo pokreta radi velike misije koja mu je povjerena. On želi, da nepokolebivo stojimo uz stijenju Petrovu, na kojoj je sazidana jedna Crkva i uz naš episkopat, koji je predstavnik crkvenog autoriteta. Treba da uvijek otvoreno nastupamo kao katolici. Biskup se razveselio nad procvatom ženskoga dačkoga pokreta i riječima: „Recite svima, da ih pozdravljam. Kao otac pozdravljam“, oprostio se od svoga daštva.

Katolički djački dan. Po zaključku predstavničkog sastanka u Mariboru slaviti će cijelo kat. daštvo svake godine 8. prosinca kao dan kat. daštva. Taj će se dan prirediti akademije, svečana sjela, davati predstave i sakupljati za dačke svrhe. Sve drugove već sada upozoravamo, da se priprave na što dostojniju proslavu svoje ideje. Potanje upute primit će pravodobno sve organizacije.

Excelsior. Knjiga, koju su stotine naših starijih drugova s nasladom čitali, knjiga, koju biskup Mahnić u predgovoru zove „Vademecum“ kat. daka i želi, da je svaki naš čovjek čita i studira, da po njoj uredi svoj život, može se još dobiti. U vijeku krutoga materijalizma bit će ova knjiga svakomu drugu i drugarici najbolji prijatelj, koji će ga sigurno voditi preko grebena svaki-danšnjeg života i sačuvati vjernim svojim idealima. Stoga ne smije biti nikoga, ko ne bi naručio Excelsior. Naručuje se od Domagoja, Zagreb, Pejačevićev trg 15. Cijena u zlatorezu 20 K, broširana 12 K bez poštarine, s poštarinom 3 K više. Knjiga će se slati pouzecem, tko unaprijed ne plati.

Slike mariborskog sastanka mogu se naručiti na adresu: Sanko Kovač, Maribor, Korošćeva ul. 12. Slike su vrlo dobro uspjele. Mogu se dobiti za cijenu od 4 K u manjem, i za 20 K u većem formatu. Narudžbe se obavljaju pouzecem.

Sabirni arci nisu još stigli upr. odboru Lige. Drugovi, koji su na njima sakupljali za fond lige, neka ih odmah pošalju blagajniku lige, koji ih željno iščekuje.

Mahnićeve slike uokvirene u lijep karton naručuju se od „J. kat. a. društva „Domagoj“ Zagreb Pejačevićev trg 15 I. Cijena je 15 K bez poštarine (sa poštarinom 3 K više) a novac se šalje unaprijed. Ova slika mora biti ures prostorija svake naše organizacije.

Otpremni, komisionalni i inkaso posao

Eliaš i Lah, Zagreb

Nikolićeva 10 Telefon 13-36

Oblavlja brzo i solidno
dovoz razne robe, putne
prtljage i pokretnine
svake vrsti na kolodvor
i sa kolodvora. Preuzi-
ma pakiranje pokućstva
preselivanje po gradu.

Prodaja **kamenog ugljena** na
veliko i na malo. - Cijenjene naloge
umoljava se upraviti na poduzeće
ELIAŠ I LACHA u ZAGREBU.

Knjige kato- ličkog života

Izdaje Dr. Stjepan Markulin.

Knjiga prva. M. Vanino D. I.:
FilibertVrau. Cijena K 5-80,
sva naklada rasprodana.

Knjiga druga. Dr. A. S. i Dr. A. Ž.:
Kontardo Ferrini. Cijena
K 4-60, poštom K 5-.

Knjiga treća. Michel D' Herbi-
gny: Vladimir Solovjev.
Cijena K 15-., poštom K
16-50, a plaća se unaprijed.

Narudžbe prima izdavač Dr. Stj.
Markulin, Zagreb, Kureličeva 3.

Narodna Knjižara, Zagreb

Jedina katolička knjižara u Zagrebu

Poduprite je. Kupujte sve knjige i na-
ručujte sve pisarske potrepštine od nje.

Toplo se preporučuju ove knjige:

Grgec: Jugoslavenski argonanti	K 6-.
Brković: Povjest sv. Franje I. i II. dio	K 30-.
Gunčević: Zašto se katolički svećenici ne žene	K 6-.
Dr. Wilk: Moderni svetac	K 5-.
O. Harapin: Opstoji li Bog?	K 3-.
Marden Sw.: Samopouzdanje vodi k po- bjedi	K 10-.
Volja i uspjeh	K 10-.
Matković: Najljepšoj među ženama	K 6-.
Jakovljević: Stodije i fejtoni	K 5-.
Lasman-Rac: Izbor iz crkvene književ- nosti	K 15-.
+ Mahnič: Već luči	K 48-.
Grivec: Pravoslavlje	K 8-.
Stimmen aus Maria Lach	K 14-.
Stern der Jugend	K 50-.
Dr. Förster: Sexualethik u. Pädagogik	K 54-.
Politische Ethik	K 100-.
Die deutsche Jugend	K 20-.
Weltpolitik	K 55-.
Christentum und Klassen- kampf	K 57-.
Dr. Ude: Lebensreformfragen	K 22-.
Kulturschande Europas	K 12-.
Freimaurerei und Weltkrieg	K 7-.
Gross: Der Soziale Friede	K 2-.
Messner: Katholizismus u. Revolution	K 5-.
Hochschulführer	K 5-.

NARODNA PROSVJETA ZADRUGA S O. J.

Preporuča dosad izašla izdanja:

Dr. Aleksij Ušeničnik: „Prin- cipi sociologije“	K 10-.
Mirko Gjurmkečki: „Poli- tička historija Bosne“	K 4-.
Dr. Janez ev. Krek: „Slovinci“	K 5-.
O. Luis Coloma: „Dječja knjiga“	K 15-.
Antonietta Klitsche de la Grange: „Vestalka“	K 15-.
Stelle-Terselglav: „Sveta Ru- sija“	K 15-.

Narudžbe se šalju na adresu:

Knjižnica Narodne Prosvjete
zadruga s o. j. u Zagrebu.

PRODAJALNA kat. tiskov. društva (H. Ničman) Ljubljana

priporoča zalogo raznih svetih podob, spomine na prvo izpoved in prvo sv. obhajilo, podobice za biro (kolekturo) ter devocionalije kakor tudi razglednice. Istotako po možnosti potrebščine Marijinih družb, jako lične knjižice „DRUŽBE ŽIK MARIJIN“ kom. 12 K na izbiro so tudi razni drugi molitveniki, posebno priporočljiv je novi priročni molitvenik (Dr. Pečjak) „Pri Jezusu“ zl. obr. K 12—, rud. obr. K 7-20 kom.

V zalogi so tudi razne pisarniške in šolske potrebščine.

Po možnosti se vsa naročila najtočneje izvršujejo.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima vedno na zalogi različno kolonijalno blago, poljedelske stroje, umetna gnojila, krmila, žito in mlevske izdelke, les, vino, mesne izdelke lastne vnovčevalnice, vse po najnižih cenah

Ima tudi svojo milarno in svečasnó na Viču pri Ljubljani. V slučaju potrebe se blagovolite obrniti nanjo.

KNJIGOVEZNICA katol. tiskov- nega društva v Ljubljani

*prevzema
vsa v to stro-
ko spadajoča
dela v večjih mno-
žinah katera izvršuje,
točno po dnevnih cenah.*

Zavod za črtanje trgovskih in drugih poslovnih knjig.